

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA

VE TURİZM KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
13 Kasım 2024 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Adil Karaismailoğlu'nun, Komisyonun bugünkü gündeminde bulunan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının 2022 ve 2023 yıllarına ait Sayıştay raporlarının görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Diğer İşler

1.- 7183 Sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun uyarınca; Sayıştay Başkanlığınca Düzenlenen 2023 Yılı Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/923) ve 7183 Sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Uyarınca; Sayıştay Başkanlığınca Düzenlenen 2022 Yılı Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/18)

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU

1'inci Toplantı
13 Kasım 2024 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu 14.10'da açıldı.

Komisyon Başkanı Adil Karaismailoğlu, Komisyonun bugünkü gündeminde bulunan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının 2022 ve 2023 yıllarına ait Sayıştay raporlarının görüşülme usulüne ilişkin açıklama yaptı.

7183 Sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun uyarınca; Sayıştay Başkanlığınca Düzenlenen 2023 Yılı Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi'nin (3/923) ve 7183 Sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Uyarınca; Sayıştay Başkanlığınca Düzenlenen 2022 Yılı Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi'nin (3/18) görüşmeleri tamamlandı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 16.19'da toplantıya son verildi.

13 Kasım 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.10

BAŞKAN: Adil KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa DEMİR (İstanbul)

SÖZCÜ: Hulusi ŞENTÜRK (İstanbul)

KÂTİP: Mervan GÜL (Siirt)

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Komisyonumuzun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarından gelen bürokratlarımız, basınımızın kıymetli mensupları; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

28'inci Yasama Döneminin 5'inci, Üçüncü Yasama Yılı'nın ilk toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Adil Karaismailoğlu'nun, Komisyonun bugünkü gündeminde bulunan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının 2022 ve 2023 yıllarına ait Sayıştay raporlarının görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Bugün gündemimizde 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun'un 7'nci maddesine göre hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, Başkanlık tarafından Komisyonumuza havale edilen Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı 2022 ve 2023 yıllarına ait Sayıştay raporları bulunmakta. Ajans denetim raporu 3'üncü defa görüşülecektir. Daha önce 27'nci Dönemde 2 kez görüşülmüştür.

Toplantıya geçmeden önce toplantımızın usulü hakkında kısa bir bilgi vermek istiyorum. 7183 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi "Ajansın Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak hazırlanan yıllık finansal tabloları bağımsız denetime tabidir. Bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından kamu yararını ilgilendiren kuruluşların denetimini yapmak üzere yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşlarının en az üçünden teklif alınmak suretiyle İcra Kurulu tarafından yaptırılır. Denetim sonucunda düzenlenen bağımsız denetim raporları Sayıştaya gönderilir. Sayıştay, bağımsız denetim raporunu, Ajansın mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğu bakımından ve Ajansın kontrol sistemleri, yöntem ve süreçleri ile birlikte inceleyip hazırlayacağı raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar." hükmünü içermektedir. Bu hükme istinaden hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulan bu rapor, Meclis Başkanlığınca Komisyonumuza havale edilmiştir.

Toplantımızda öncelikle Ajans temsilcisi sunumunu yapacak, ardından Komisyon üyelerimizin görüşleri, değerlendirmeleri, varsa soruları ve Ajans temsilcilerinin sorulara cevapları şeklinde toplantımız devam edecektir.

Raporu görüşmemizin amacı, kanunun amir hükmü doğrultusunda Ajansın faaliyetleri hakkında bilgi edinmek, kuruluşun faaliyetlerini değerlendirmek, yeni kurulan Ajansa rehberlik etmek ve Komisyonumuzun özellikle turizm alanından gelen Komisyon üyelerinin değerli fikirlerini Ajansın istifadesine sunmaktır.

Toplantı sonunda herhangi bir karar almayacağız. KİT Komisyonunda olduğu gibi ibra yetkimiz bulunmamaktadır. Görüşmelere ilişkin hazırlayacağımız tespit niteliğindeki raporu Meclis Başkanlığına sunacağız. Üyelerimiz rapora İç Tüzük'ün 42'nci maddesinde belirtildiği üzere ek görüş ekleyebilirler. Bu görüşme usulü Mecliste ve Komisyonumuzda çok uygulanan bir usul değildir. Benzer görüşme usulü Plan ve Bütçe Komisyonunun Türkiye Varlık Fonu denetim raporunun görüşmelerinde de uygulanmaktadır. Bu şekilde süreci tamamlamış olacağız.

Şimdi toplantıya geçiyoruz.

Turizm Bakanlığımızdan değerli bürokratlarımız ve Bakan Yardımcısı Nadir Bey burada, onların sunumunu almak üzere sözü kendilerini bırakıyorum.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - 4/5/2023'te Anayasa Mahkemesinin bir iptal kararı var bununla ilgili.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Bunları da konuşuruz. Onlarla ilgili de arkadaşlarımızın bir çalışması olmuş.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayıştay denetimine açık olup olmamasıyla ilgili bir Anayasa Mahkemesi...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Onunla ilgili de arkadaşlar gerekli bilgileri verecekler.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Bunu da görüşelim.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Tamam inşallah.

Buyurun Nadir Bey.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A.- Diğer İşler

1.- 7183 Sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun uyarınca; Sayıştay Başkanlığınca Düzenlenen 2023 Yılı Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/923) ve 7183 Sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Uyarınca; Sayıştay Başkanlığınca Düzenlenen 2022 Yılı Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/18)

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, sayın vekillerim; hepinize saygılar sunuyorum.

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansımızın faaliyetleri ve Sayıştayın hazırlamış olduğu denetim raporu için huzurlarınızdayız, 3'üncü kez huzurlarınızdayız. Daha önce de Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının değerlendirmelerini Komisyonunuzda yapmıştık. Bildiğiniz üzere, 2019 yılında yüce Meclisimizin takdirleriyle Türkiye turizmine katkı ve kaynak sağlamak üzere, Türkiye'nin tanıtımını yapmak üzere Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kuruldu. Bu beş yıllık süreç içerisinde Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Türkiye turizmi için çok kritik, çok stratejik rol oynamış. Sektör ile Bakanlığın birlikte kurmuş olduğu bu yapı Türkiye turizminin geliştirilmesi açısından çok önemli roller üstlenmiş, çok başarılarla imza altmıştır. Bildiğiniz üzere, 2018 yılında 30 milyar dolar civarında olan turizm gelirimiz, inşallah bu yıl sonu itibarıyla 60 milyar dolara ulaşacak; yakın zamanda inşallah, bizim hedefimiz 100 milyar dolara ulaşmak ki Türkiye turizmi, ülkemiz ekonomisi ve istihdam açısından bunun ehemmiyetini takdir edersiniz.

Tabii, Türkiye Tanıtım ve Turizm Geliştirme Ajansı, mevcut hukuki yapısıyla, esnek yapısıyla, sektör ve Bakanlığın bir arada olması hasebiyle çok hızlı karar alabilme, uygulayabilme, sektörden hem mali destek hem de karar desteği açısından önemli bir rol oynamakta ve Türkiye idari sistemi içerisinde farklı bir model olarak önümüzde durmakta. Tabii, turizmi gelişmiş ülkelerde, bu yüzyıl önce kurulmuş bir ajans, biz maalesef daha beş yıl önce kurabildik ama bu beş yıllık süreçte çok önemli başarılarla imza attık. Bildiğiniz üzere, turizm sektörü, kendisi dışındaki faktörlerden olağanüstü etkilenen bir sektör. Yakın zamanda da çok büyük sorunlar, sıkıntılar yaşadık. Her şeyden önce pandemi sürecini yaşadık ki insanların evden çıkmalarının bile mümkün olmadığı bir süreçte dünya turizmi diğer sektörlerle beraber çok önemli ölçüde etkilenmişti. Yine, tabii -rahmetli olanlara tekrar Rabb'imden rahmet diliyorum- büyük depremi yaşadık ülkemizde, 6 Şubat depremini yaşadık, o da bu süreçte bir sıkıntıydı. Yine, dünyanın en büyük turizm tur operatörleri batılar, böyle süreçler yaşadık. Yine, günümüzde, bildiğiniz gibi kuzeyimizde Rusya-Ukrayna -ki bizim en büyük 2 pazarımız- savaş hâlinde uzunca bir süredir, bunun olumsuz etkileri var. Yine, güneyimizde, savaşın da ötesinde bir soykırım yaşanmakta maalesef, İsrail-Filistin. Bütün bu olumsuzluklara rağmen Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı anında karar alabilmek ve uyguladığı tanıtım ve stratejilerle bu krizler içerisinde Türkiye turizmini... Ki dünyada pandemi sürecinde en az küçülen, pandemi sonrasında da turizm açısından dünyada en büyüyen ülke olduk. Yine, dünyada en fazla turist kabul edilen 5'inci ülke durumuna geldik, inşallah bu sene 4'üncülüğe yükseleceğiz. Hızla büyüyen, dünyada turizmde önemli aktörlerinden biri konumundayız, böyle bir ehemmiyeti var Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansımızın.

Yine, sayın vekilimizin de ifade ettiği gibi, Anayasa Mahkemesi bizim 2019'da kurulan yasamızla ilgili bazı maddelerimizi iptal etmişti, bir tanesi de Sayıştay denetimiyle ilgili husustu. Orada, Sayıştay denetimine tamamiyle tabi olmasından ziyade, onun yol ve yöntemleriyle ilgili bir gerekçesi vardı. Yine, kamu ihalelerinden istisna tutulmasıyla ilgili ve personelle ilgili kısımlar vardı. Bunların hepsi, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini de dikkate alarak, yine Meclisimizin takdiriyle, geçtiğimiz yıl çıkardığımız kanunla tekrar kanunlaştı. Sayın Başkanım, biraz önce siz de Sayıştayın, bağımsız denetim raporunu, tabloların güvenilirliği ve doğruluğu bakımından ve Ajansın kontrol sistemleri, yöntem ve süreçleriyle birlikte inceleyip sizin takdirlerinize sunacağımı ifade ettiniz; kanunumuz, Anayasa Mahkemesinin iptaline göre, artık bu şekilde yürürlükte.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Bir başvuru daha var şu anda, onun da cevabını bekliyoruz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Daha henüz Anayasa Mahkemesine gelmedi o ama Anayasa Mahkemesinin kararına göre çıkarmış olduğumuz kanunumuz var.

Müsaade ederseniz Sayın Başkanım, Tanıtım Ajansımızın faaliyetleriyle ilgili olarak, çok fazla vaktinizi almamak üzere, Tanıtım Genel Müdürümüz Sinan Bey sizlere PowerPoint eşliğinde, faaliyetler hakkında bilgi arz edecektir.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Tabii, buyurun.

TÜRKİYE TURİZM TANITIM VE GELİŞTİRME AJANSI GENEL MÜDÜR VEKİLİ SİNAN SEHA TÜRKSEVEN - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcım, Genel Müdürüm, kıymetli basın mensupları; hepinizi, kendim ve Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansında çalışan arkadaşlarım adına en derin saygılarımla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Bildiğiniz gibi, Ajansımız 7183 numaralı Kanun'la 2019 senesinde, Türkiye'yi bir turizm markası olarak dünyada tanıtmak misyonuyla kuruldu ve biraz evvel de değinildiği üzere, aslında yaklaşık yüz senedir İtalya, daha yakın zamanlarda olmakla birlikte İngiltere, Fransa, Almanya gibi ülkeler de benzer yapılar üzerinden ülke tanıtım faaliyetlerini yürütmekteydi.

Şimdi, Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz, kanunda belirtilen hususlar dışında da özel hukuk hükümlerine tabi, 18 üyeden oluşan yönetim kurulu tarafından idare edilen bir yapı. Bu yönetim kurulunda 3 kamu kurum temsilcisi var; biri Bakan Yardımcımız, biri Tanıtma Genel Müdürümüz, biri de Türk Hava Yolları Yönetim Kurulu Başkanımız. 1 üyesi Devlet Hava Meydanları İşletmeleri haricinde işletilen, özel sektör tarafından işletilen hava limanlarında en yüksek cirolu olan 2 tanesinin üçer senelik arayla dönüşümlü üyeleriyle temsil edilen bir koltuk, geriye kalan üyeleri ise seçimle bölgelerden, sektör temsilcilerinden oluşan bir yapı. Yönetim kurulu, TGA'nın faaliyeti kapsamındaki tüm programları, senelik bütçesini ve yıllara sâri projelerini onaylayan, karara bağlayan ve Bakanlığa onaya gönderen, TGA'nın bu programı ifa etmekle yükümlü teşkilat yapısını oluşturan, bu teşkilat yapısını yönetmekle mükellef olan genel müdür ve genel müdür yardımcılarını atayan görev ve sorumluluklara sahip. İcra kurulu da yönetim kurulunca alınan kararların uygulanmasına yönelik tüm işlemleri yürüten, Bakanlık ile Ajans arasındaki koordinasyonu sağlayan, ayrıca bugünkü konumuzun da özünde olan TGA'nın denetimini bağımsız denetim kuruluşlarından en az 3 teklif almak suretiyle yaptırmakla mükellef olan kurum. Bir de danışma kurulumuz var. Burada, yönetim kuruluna ve icra kuruluna danışmanlık eden, tavsiyelerde bulunan, yine, sektör temsilcilerinden oluşan bir yapı.

Şimdi, TGA ana hatlarıyla, ürün geliştirme, marka geliştirme ve pazar geliştirmeye yönelik stratejik planları icra etmeye yönelik iş birimlerinden ve bu iş birimlerini destekleyen finans, mali, insan kaynakları ve bilgi teknolojileri gibi destek birimlerini bünyesinde barındıran bir teşkilat yapısına sahip ve 2022-2023 senesi itibarıyla da 162 kişiyi istihdam etmekte. Bu teşkilat yapısının amacı, aslında, TGA'nın stratejik hedefleri olan ürün ve pazar çeşitliliğini yaratarak turizmi ülkemizin 81 iline ve senenin on iki ayına yaymak, bunu yaparken de nitelikli turist, nitelikli ziyaretçi sayısını artırmak yani kişi başı gecelik ziyaretçi harcama miktarını artırarak ülkemizin turizm gelirini yukarıya doğru taşımak.

Şimdi, benden birkaç sayfa boyunca “çeşitlilik” kelimesini çok duyacaksınız çünkü bizim stratejilerimizin sütunlarının her birinin özünde çeşitlilik yatıyor. “Pazar çeşitliliği” dediğimiz zaman, aslında biz, dünyada Türkiye’ye direkt uçuş hat olan her pazarı bir hedef pazar olarak görüyoruz. Bu, sadece nitelikli turist sayısını ve niceliğini artırmak için değil, biraz evvel de değinildiği üzere, hem bölgesel hem de global pek çok krizle karşı karşıya kaldığımız noktada bizim bu krizlere olan bağısıklığımızı yüksek seviyede tutmak, krizleri atlattığımızı sağlamak için de son derece önemli. Bir başka çeşitlilik de aslında kendi ürünlerimizin, markalarımızın çeşitlendirilmesi. Burada, sadece deniz, kumsal, güneş ürünlerimizi ön plana çıkaran değil, şehirlerimiz, bölgelerimiz, destinasyonlarımız, zengin mutfağımız ve benzeri temaları da iletişimlerimizin temeline alan stratejik bir yaklaşımımız mevcut. Şimdi, bu bağlamda, rakamlara bakarsak, Dünya Ticaret Örgütünün periyodik olarak yayınladığı Dünya Turizm İstatistik Raporuna göre, biz, 2019 yılında elde edilen -rekor- 51,7 milyon ziyaretçi sayısından pandemideki doğal düşüşe rağmen en hızlı şekilde çıkan ülke olmayı başarıp 2023 senesi sonunda 56,7 milyon ziyaretçi sayısına ulaştık. Bu da bizi, dünyada bu anlamda 5’inci sıraya taşıdı. Gelir tarafında da 2019 senesindeki 42,9 milyarlık gelirden 2023 senesinde 55,9 milyar dolara ulaşp 12’ncilikten 7’nci sıraya çıktık. Ayrıca, nitelikli turistin önemli bir ölçütü olan kişi başı gecelik harcama tutarları da 74 dolar seviyesinden 92 dolar seviyesine çıktı. Bu senenin ilk dokuz ay sonuçlarına, gerçekleştirmelerine baktığımızda da seneye 61 milyon ziyaretçi ve 60 milyar dolarlık hedeflerimizi tutturarak, hatta biraz da üzerine çıkarak tamamlayacağımızı öngörüyoruz.

Şimdi, ürün çeşitliliğinden bahsettim, burada, bunu çok hızlıca açacağım. 2018 senesinden bugüne kadar geçen sürede biz, ülkemizin farklı destinasyonlarını, şehirlerini, bölgelerini, İstanbul’u, Kapadokya’yı Türk Egesi’ni Türk Rivierası’nı, Doğu Anadolu’yu, İç Anadolu’yu, Karadeniz’i, Taş Tepeleri, bu coğrafyalarımızın güzide bölgelerini markalarken bir taraftan da tek bir destinasyona atfedilemeyecek işte, gastronomiden spora, sürdürülebilirlikten kültürel miraslarımıza kadar farklı temalar altında da ürün ve tema markaları geliştirerek şu anda yaklaşık 20 tane markayı yöneten, bünyesinde barındıran bir mimariyi yönetiyoruz. Yıllar içerisinde görebileceğiniz üzere de bizim iletişim yatırımları içerisinde kültür turizmine yönelik payımız yüzde 50 seviyesine kadar ulaşmış durumda. Bu neden önemli? Çünkü ülkemize deniz, kum, güneş turizmiyle, ürünlerimizle çekmemizin son derece zor olduğu uzak coğrafyalardan ziyaretçi alabilmek hem de yakın coğrafyalarda farklı ihtiyaçlara sahip ziyaretçileri de yine ülkemize çekebilmek için önemli.

Bir diğer çeşitlilik, mecra çeşitliliği. Burada çok farklı sayıda, farklı nitelikte ve derinlikte mecra kullanımlarımız mevcut. 2022 ve 2023 senelerine odaklanacağım sadece. Biz, 33 ülkede, bu ülkelerin ulusal televizyon kanallarında, ortalama 100 bin “TRP” adını verdiğimiz, bunu bir başka deyişle ifade edersek hedef kitlenin büyük bir yüzdesinin, yüzde 65’inin, reklam filmlerimizi en az 3 kere görmesini sağlayacağımız seviyede yatırım yapıyoruz. Bir taraftan da 200’den fazla ülkede 500 milyona yakın haneye erişimi olan BBC, CNN International, Al Cazeera, Bloomberg, Euronews gibi global kanallarda da sene boyunca hem reklamlarımız hem özel projelerimiz sürekli yayınlanmakta. Tabii ki basılı mecraları da kullanıyoruz, dijital iletişim mecralarını da kullanıyoruz. Buralarda da dijital iletişim mecralarında da özellikle milyar seviyesinde 2022’de 19 milyar, 2023’te de 16 milyar kişiye erişim sağlamış durumdayız. Son derece aktif olduğumuz sosyal medya kanallarında da aslında her sene sayısı 10 binlerle ifade edilebilecek içerik yaratıyoruz ve YouTube’da 3,6 milyon, TikTok’ta 4 milyon takipçiyle bu alanda, dünyada ülke hesabı yöneten ülkeler arasında 1’inci sıradayız, Instagram’da da 3,6 milyon takipçiyle 2’nci sıradayız. Yine, dijital dünya demişken bir de bizim “GoTürkiye” web platformumuz var. Bizim 7 bölgemizin, 81 ilimizin, 105 destinasyonun ve 60 ayrı deneyimin 10 farklı dilde tanıtıldığı web sitemize de 2022 senesinde 163,5 milyon, 2023 senesinde de 197 milyon ziyaretçiyi çekmiş durumdayız.

Bir diğer önemli pazarlama faaliyeti, bizim hedef pazarlarımızda Türkiye’ye turist getiren başlıca tur operatörleri ve hava yollarıyla yaptığımız iş birlikleri. Burada, tur operatörleri ve hava yollarıyla 2022 senesinde 40 ülkede 144 kampanyayı, 2023 senesinde ise 39 ülkede 124 kampanyayı hayata geçirmiş bulunmaktayız. Bir taraftan da “Global Dijital Seyahat Kanalları” adını verdiğimiz platformlarla da işbirlikleri gerçekleştiriyoruz. 2022 senesinde Tripadvisor, Skyscanner, Expedia, Hotelbeds gibi önemli platformlarla başlayan ve 29 ülkede aktifleştirilen kampanyaları, 2023 senesinde aralarında Agoda gibi Asya pazarının da önemli oyuncularını katarak 31 ülkede kampanya yürütecek seviyeye getirmiş durumdayız.

Bir diğer pazarlama enstrümanı ağırlama faaliyetlerimiz. Burada yaklaşık 45 ülkede çalışmakta olduğumuz yerel PR ajanslarımız, halkla ilişkiler ajanslarımız vasıtasıyla özenle seçilmiş kanaat önderlerine, basın mensuplarına, sporculara, sanatçılara, tur operatörlerine ülkemizin 81 ilinde, farklı coğrafyalarında ağırladık. 2022 senesinde ağırladığımız 6.610 kişi üzerinden, basın üzerinden 50,3 milyar, sosyal medya üzerinden de 600 milyon kişiye erişim sağladık. 2023 senesinde ise ağırladığımız 7.116 kişi kapsamında basın üzerinden 56,5 milyar, sosyal medya üzerinden ise 1,9 milyar kişiye erişim sağlamayı başardık.

Bundan sonraki birkaç slaytı hızlı geçebilirim.

Sanattan spora, arkeolojiden akademiye çok farklı alanlarda önemli pek çok uluslararası organizasyonun Türkiye’de yapılmasına katkıda bulunurken benzer şekilde da Türkiye’nin dünyanın farklı ülkelerindeki organizasyonlara katılımını sağlıyoruz. Pek çok fuar, düğün ve MICE gibi ürünlerimizin, diğer destinasyonlarımızın, temalarımızın tanıtıldığı etkinliklerde de fuarlarda da yer almaya çalışıyoruz. Fuarlar özelinde 2022 senesinde 14 ülkede 16 fuara katılırken 2023 senesinde de 18 ülkede 21 fuara katılım gösterdik.

Ürün geliştirme alanındaki çalışmalardan biraz bahsetmek istiyorum. Burada spor, gastronomi, kültür, inanç turizmi gibi başlıklar altında 200’ü aşkın bisiklet rotası, 41 trekking ve hiking rotası, 11 Avrupa Konseyi rotasının Türkiye ayağı, 6 kültürel yolculuk, 30 inanç

rotası ve 4 gastronomi rotası oluşturmuş ya da oluşturulmasına katkıda bulunmuş, bu ürünleri de doğru mecralarda iletişime taşımış bulunmaktayız.

Bilhassa, gastronomi alanında “Asırlık Türk Mutfağı” kitabının yaratımı, Türk Mutfağı Haftası’nın kurumlar arası koordinasyonu gibi görevler de üstlenen Ajans, Michelin Programı’nın da Türkiye’ye gelmesini sağlamış ve bugün itibarıyla 111 restoranımızın bu prestijli rehberde yer almasına da önayak olmuştur.

2021 yılı itibarıyla hayata geçirilen İl Turizm Tanıtım ve Geliştirme Programı çerçevesinde 81 ilimizin de turizm marka değerinin artırılması, turizmin 81 ile yayılabilmesi için çok önemli bir rol üstlenilmekte. Biz de TGA olarak burada illerimizin turizm ve kültür varlıklarının bilinir, görünür kılınabilmesi için gerekli çalışmaları yapıyoruz. Her ne kadar 2022-2023 dönemine ait olmasa da güncel rakam paylaşmak isterim sizlerle. Tüm illerimizin tanıtım filmleri tamamlanmak üzere. Tüm illerimizin İngilizce “go” Türkçe “gezen” ön adlarıyla sosyal medya hesapları oluşturulmuş ve yönetiliyor durumda bugün itibarıyla. Bu hesaplar üzerinden 250 milyon kişiye erişim sağlanacak, 165 bin takipçi oluşturacak şekilde de pazarlama desteği verilmiş durumda.

Bir diğer konu, ülkemizin, sürdürülebilir turizm faaliyetleri kapsamında Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyiyle anlaşma imzalayan ve ulusal seviyede bunu bir sertifika programına çevirip bunu bir zorunluluk hâline getiren ilk ülke olarak da dünyaya örnek teşkil etmiş olması ve bize bunun bir rekabet avantajı sağlamış olmasıdır. Bu programın 3’üncü senesine girdiğimiz 2025 senesinde 19 bini aşkın tesisin belgelendirildiği, 2025 senesi sonunda, bu 3 aşamalı sürecin sonunda sürdürülebilirlik sertifikası kazanacak olan tesislerimizin 2’nci aşamayı tamamlamalarını planladığımız süreci de başarıyla, planlandığı gibi yürütmekteyiz. Bir not olarak da düşeyim, 1.300 tane tesisimiz de şu anda, bu 2030 senesinde tamamlanması gereken yolculuğu çoktan tamamlamışlar ve sürdürülebilirlik sertifikalarını da almaya hak kazanmış durumdadırlar.

Son konu, dijital veri ve iş zekâsına yaptığımız yatırımlar hakkında olacak. Biz burada özellikle turizm hareketlerini anlamaya yönelik sınır geçişlerini günlük takip edebilmek üzere altyapı yatırımları yapıyoruz. Bir taraftan da geleceği öngörebilmek adına seyahat aramaları dijital dünyada, uçak rezervasyonları, konaklama rezervasyonları gibi verileri bünyemize toplayarak önümüzdeki dönemlerle ilgili tahminlemelerde bulunuyoruz ve gördüğümüz problemleri de nokta atışı kampanyalarla çözerek aksiyon alıyoruz.

Yatırım yaptığımız bir diğer önemli alan da dijital dünyadaki verileri analiz etme kabiliyetimiz. Burada bizim şu an sistemimizde 1,1 milyardan fazla veri bulunmakta. Bunun kaynağı bizim 193 binden fazla haber kaynağını anlık olarak takip eden, kendi geliştirdiğimiz bir yazılıma sahip olmamız ve bu günlük ortalama 33 bin haberi derinlemesine analiz eden, sosyal medyada da yaklaşık 1 milyon veriyi okuyan ve okumakla kalmayıp yapay zekâ sayesinde bu okumalarda bizim hakkımızda olumlu ya da olumsuz konuşmaları tanımlayıp eğer burada bir sorun varsa, bir bölgede bir sorun varsa o sorunu anlamamızı, büyüklüğünü anlamamızı sağlayan ve gerekli aksiyonları almamızı sağlayan yazılımları da veri analitiğini de kullanıyoruz diyerek sunumumun ben sonuna geldim.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - 2024’ün verileriyle ilgili bir şey söyleyecek misiniz?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, ifade ettiğimiz gibi, bu yıl bizim turizm hedefimiz 60 milyon turist, 60 milyar dolar turizm geliri idi. İlk dokuz aylık gerçekleştirmelerde biz 49 milyon 181 bin turisti ağırladık ülkemizde, yine bu süreç içerisinde 46 milyar 880 milyon dolar turizm geliri elde ettik. Bu rakamlardan yola çıkarak ve rezervasyon ve işleyen sürece baktığımızda yıl sonu itibarıyla da inşallah 61 milyon turist, 60 milyar dolar turizm gelirine ulaşacağız.

Yine, bu süreç içerisinde ortalama geceleme 11,3 oldu, kişi başı gelirimiz 979 dolar oldu ve kişi başı harcama 91,7 dolar oldu. Yani rakamlarımız biraz önce sunumda da ifade edildiği gibi, nitelikli turistin ve ortalama turizm harcamalarının arttığı bir süreç yaşıyoruz. 2018’den bu yana yaklaşık yüzde 50 civarında bir nitelik artışı sağlamış olduk.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - 91 dolar günlük mü Sayın Bakanım?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Kişi başı gecelik harcama; evet, evet, günlük.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gülcan Hanım, buyurun.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Öncelikle Hüseyin Vekilim bir giriş konuşmasını yapsın, ben ikinciye alayım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Bakan Yardımcım, TGA Genel Müdürü, değerli arkadaşlar; demin Sayın Genel Müdür açıklama yaparken “Turizm Tanıtma ve Geliştirme Ajansı 2019’da kurduk. Daha önce kurulsaydı daha faydalı olacaktı.” demişti. Sayın Genel Müdür, 2002’den beri AK PARTİ iktidarda, on yedi yıl gecikmeli kurulmuşsa bunun sorumluluğu CHP’ye değil AK PARTİ’ye, sorumluluk size aittir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 2019 yılında bu Turizm Ajansı kurmak için burada toplandığımızda o dönemde de Cumhuriyet Halk Partisi bu kuruluşlara karşı değildi. Bizim “Bu bir kamu kurumu, Sayıştay denetlesin.” dedik, başka hiçbir itirazımız yoktu. Herkesin bunu bilmesi gerekiyor.

Şimdi, 2019’da 7180 sayılı Kanun’un ilk hâli “Sayıştay münhasıran kendisine sunulan bağımsız denetim raporlarını esas alarak hazırlayacağı raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.” şeklindeydi. Söz konusu cümlede yer alan “münhasıran kendisine sunulan bağımsız denetim raporlarını esas alarak” ibaresini CHP’nin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi, 4/5/2023 tarihli ve 2019, esas 93; 2023 esas 87 sayılı Kararı’yla, Anayasa’nın 2’nci maddesine aykırı olduğu bahisle iptal etmiştir. Alınan iptal kararının akabinde, kanun koyucu tarafından, 7464 sayılı Kanun’un 28’inci maddesi ile 7183 sayılı Kanun’un 7’nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Sayıştay” ibaresinden sonra gelmek üzere “bağımsız denetim raporunu, Ajansın mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğu bakımından ve Ajansın kontrol sistemleri, yöntem ve süreçleri ile birlikte inceleyip” ibaresi eklenmiştir. Bu kapsamda cümlelerin değişik son

hâli “Sayıştay, bağımsız denetim raporunu, Ajansın mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğu bakımında ve Ajansın kontrol sistemleri, yöntem ve süreçleri ile birlikte inceleyip hazırlayacağı raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.” şeklindedir. Ancak Sayıştay, bağımsız denetim raporunu Ajansın mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğu bakımından ve Ajansın kontrol sistemleri, yöntem ve süreçleriyle birlikte inceleme zorunluluğuna tabi kılarak Sayıştayın Anayasa denetim yetkisini sınırlayan ve iptali talep edilen ibare Anayasa’ya aykırıdır. Başlangıç bölümünde 2, 6, 153 ve 160... CHP tarafından iptal davası açılmıştır fakat henüz dava sonuçlanmamıştır. Kısacası Ajans yeni düzenlemeye göre Sayıştay denetimine tabidir ancak denetim yetkisini kullanırken bağımsız değildir, denetim raporuyla sınırlandırılmıştır.

Değerli Bakan Yardımcım, Değerli Genel Müdürüm; bu kamu kurumu ciddi derecede bütçesi olan bir ajans arkadaşlar. Burada Türkiye Büyük Millet Meclisi yani bizim adımıza Sayıştayın denetleme zorunluluğu var ve biz 2019’da da bununla ilgili burada defalarca izah ettik. Buraya Sayıştayın denetimini koyarsak herhangi bir sorun kalmayacak zaten. Biz bugün yapılan bu hizmetlere karşı değiliz ki daha fazlası yapılsın, eksikliklerimizi tamamlayalım. Yani bizim hangimiz, hangi Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili 100 milyar dolar turizmde gelir istemez ki zaten turizmde 100 milyar dolar olmadığı sürece dış açığı nasıl kapatacağız? Bugün Türkiye’nin yüzde 99 dış açığını turizm kapatıyor ve ben özellikle bir turizm bölgesinin milletvekili olarak, bir turizmcisi olarak, her zaman Turizm Bakanlığını ve gelen kanunları destekleyen bir milletvekili olarak, Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz her dönemde desteklemiştir ama bunu yaparken, bu harcamaları yaparken Sayıştaydan neden kaçıyoruz? Sorun burada. Kamu kurumuysa ve ciddi bir bütçeysen neden kaçıyoruz? Bizim derdimiz burada arkadaşlar. Yoksa bizim oradaki arkadaşlarımız bu Ajansın kurulmasına karşı olmadı, bu Ajansın yaptığı hizmetlere de karşı değiliz ama bu Ajansın harcadığı her paranın hesabının verilmesi gerektiğini, bizim adımıza Sayıştayın denetlemesi gerektiği söylüyoruz. Anayasa Mahkemesi zaten tekrar iptal edecek bu maddeleri. O yüzden, değerli arkadaşlar, burada doğruyu tespit etmek... Bugün siz varsınız, yarın biz iktidara geleceğiz, bizi de denetlesin. Yani bu işin gerçeği bu, doğruları bilmemiz lazım.

Şimdi, Sayın Bakanım Ulaştırma Bakanlığımızı yapmış... Ben hatta Turizm Bakanına, Turizm Bakan Yardımcısına şunu da söyledim: Evet, Ulaştırma Bakanı havaalanını yapar, yol yapar ama bana göre Türk Hava Yollarını ve AnadoluJeti... Allah’a şükürler olsun onu da yok ettiniz “AJet”e çevirdiniz. Ne olduysa bilmiyoruz. Tabii, onu sonra konuşuruz. Hatta onun işletmelerini, yönetimini de Turizm Bakanlığına denetlememiz gerekiyor. Bugün Türk Hava Yolları dünyada 1 numara ama baktığınız zaman yolcu sayısına, biz başkasına taşeronluk yapıyoruz; o Türk Hava Yolları Arabistan’dan, yabancı ülkeden başka yerlere yolcu taşıyor. Bunu da bilmemiz gerekiyor.

Eksiklerimizi burada tartışalım. Türkiye’nin geleceğini, turizmini tartışalım. Gerçekte ben burada bütün iş adamlarına teşekkür ediyorum, Türkiye’de iş adamları riski göze alarak ciddi derecede yatırımlar yapmış ama bunu yaparken doğru yapmamız gerektiğini Başkanım, hep beraber oturup tartışalım. Yani bundan, bu raporun denetlenmesinden, bizim adımıza Sayıştayın denetlemesinden neden kaçıyoruz ki?

Ben Bakanım veya Genel Müdüre bir soru sormak istiyorum. Sayıştaydan kaçtınız, tamam. Bağımsız bir denetim var, o da tamam, sıkıntı yok. Sadece Sayıştay bu kapıdan giriyor mu? Girmiyor. Girmiyorsa bu kanuna göre, 2024’te Sayıştay denetlemeye geldi mi, gelmedi mi? Bir soru soruyorum, geldi mi? Niye geldi o zaman? Neden geldi? Duyumlarımız o. Neden geldi o zaman? Denetim raporunu incelediği için mi oraya geldi değerli arkadaşlar?

O yüzden, bizim burada yapmamız gerekeni tekrar ediyorum; biz burada Türkiye Tanıtım Ajansına karşı değiliz, yapılacak işlere karşı değiliz. Emeği geçen bütün arkadaşlarımıza, başta Bakanımıza, Bakan Yardımcılarımıza, hepsine teşekkür ediyoruz ama bizim derdimiz burada bu kurumun Sayıştay denetlemesinden kaçırılması, sorun burada. O yüzden, Sayın Bakan Yardımcım, bu konuda özellikle ısrar ediyoruz, bunu Sayıştay denetlemesine açarsak sorun zaten bitiyor. Burada da inşallah turizm, gönül ister ki... Bakan ilk geldiğinde 2024 için 755 milyar dolar hedef göstermişti, şimdi “49 milyar dolar, 60 milyar dolara ulaşırsınız.” diyor, hedefte 15 milyar eksik olmuş olabilir ama önemli olan, bundan sonra turizmin önünde nasıl engeller var, bu turizmi nasıl geliştiririz, 100 milyar dolara nasıl ulaşırsınız; hep beraber mücadele verelim, hep beraber destek verelim. Bu konuda Cumhuriyet Halk Partisinin düşüncesi bu.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz.

Gülcan Hanım, buyurun.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkanım, değerli Bakanlığın değerli temsilcileri, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının temsilcilerinin sunumunu dinledik hep birlikte. Sunumun içeriğiyle ilgili konuşulacak çok şey yok ama bu işin usulüyle ilgili açıklığa kavuşması gereken bazı konuları da madde madde sorular hâlinde soracağım. Henüz sonuçlanmayan bir davanın dayanak olduğu kanun maddesine göre bir denetim raporunu görüşüyoruz burada biz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak Aralık 2023 yılında -biraz önce Hüseyin Vekilimin de söylediği gibi- Anayasa Mahkemesine açılmış olan bir dava hâlâ devam ederken bunun derdest edilmesini merak ediyoruz ve bunun bir an önce sonuçlanması noktasında da talebimizi iletmek istiyoruz. Ajansın denetlenmesine ilişkin usullere değişiklik getiren yasa düzenlemesine baktığımızda birçok muğlaklık barındırmaktadır. Açıklığa kavuşması gereken hususları ben madde madde tarafınıza sunacağım ve bunlarla ilgili de bir dönüş bekliyoruz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak.

Bunlardan birincisi: Sayıştay 2024 yılı ve sonrasında kendi denetim ekibiyle de Ajansa gidebilecek midir? Yoksa sadece bağımsız denetim kuruluşlarının standartlarına göre hazırlayacağı rapor üzerinden bir üst yazı yazarak Meclisimize mi sunacaktır?

İkinci merak ettiğimiz konu: Ajans Sayıştay denetimine tabi ise bu denetimin bir bağımsız denetim kuruluşu raporu dışında, bizzat Sayıştay heyetince de yapılmasının bir engeli var mıdır?

Sayıştay denetiminin bağımsız denetim kuruluşunun yazacağı inceleme üzerinden hazırlanacak bir üst raporla gerçekleşmesi Sayıştayın bu denetim süresinde açıkça sınırlandırıldığının bir göstergesidir Sayın Başkan.

Bağımsız denetim kuruluşu Sayıştayın inceleyebileceği herhangi bir evrak ve benzeri dokümanı inceleme yetkisine sahip midir? Sahip olmadığını görüyoruz.

Sayıştay bağımsız denetim kuruluşu haricinde Ajanstan bilgi, belge talep ederek raporuna ek yapabilecek midir?

Sayıştay denetim kuruluşundan raporlarda diğer belge ve bilgilerin de incelenmesi ve Sayıştaya başka hesaplar ve harcama dökümleri konusunda ayrıntıya girerek rapor yazılması hususunda bir talepte bulunabilecek midir?

İlgili denetim kuruluşlarına her yıl için ödenen denetim raporlama ücretleri ne kadardır? Bunları da cevaplamanızı istiyoruz.

Sayıştayın yetkilerinin budanması ve bunun da bir muğlak kanun hükmüne dayanılarak yapılması sorunlu bir durumdur.

Raporların Plan ve Bütçe Komisyonu yerine Komisyonumuzda görüşülmesi yasama yetkisiyle birlikte Anayasa'nın başlangıç bölümündeki 2, 6, 153 ve 160'ncı maddeleri açısından da açıkça sorunludur. Mevcutta 2024 yılı için Ajansa Sayıştay heyeti mi yoksa bağımsız denetim kuruluşu mu denetime gitmiştir?

Sayıştayın denetim yetkisini muğlak bir kanun değişikliğiyle sınırlayan bu hüküm öncesinde Sayıştay Ajansa bizzat giderek denetim yapmış mıdır? Ya da Sayıştay bağımsız denetim kuruluşunun hazırladığı rapor öncesinde ve sonrasında Ajans hesaplarını incelemek üzere kuruma gitmiş midir?

Teknik olarak Sayıştay denetim standartları ile bağımsız denetim kuruluşlarının ölçütleri arasında Meclise sunulacak rapor tipleri bakımından temel benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Bu raporların bir Sayıştay denetimi yoluyla doğrudan Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmeme ısrarının nedenini soruyoruz buradan.

Kanunen bağımsız denetim kuruluşunun incelemesi haricinde, Sayıştay da uygun görürse Ajansa giderek denetim yapabilecek midir?

Denetim kuruluşunun raporunun yeterli bulunmaması hâlinde, yapılan anlaşmada Sayıştayın Ajansı denetime gitmesine engel bir hüküm var mıdır?

Meclisin denetim yetkisini kullanan Sayıştay ilgili bağımsız denetim kuruluşuna, incelenen ve raporlanan hesapların belli kalemlerde daha ayrıntılı denetim ve raporlamanın yapılması ya da Komisyon üyelerinin talebi doğrultusunda belli kalemlerin daha ayrıntılı incelenmesi hususunda bir üst yazı yazabilecek midir?

Sayıştay, ilgili bağımsız denetim kuruluşunun Ajansın mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğu bakımından yapacağı incelemeyi hangi ölçütlere dayandırmaktadır? Bu inceleme evrak üzerinde mi yoksa denetim evrakı yeterli görülmezse Ajansın bizzat Sayıştay tarafından incelenmesi üzerinden mi olacaktır?

Sayın Başkan, tüm bunları net bir bilgi alınması yönünde sizlere iletmış oluyoruz. Aynı zamanda tutanağa geçmesi noktasında da bu düşüncelerimizi grup olarak bildirmek istiyoruz.

Biraz önce de konuşmama başlamadan önce söylemiş olduğum henüz sonuçlanmayan bir davanın üzerine biz bunları görüşüyoruz. Bunun da ne kadar doğru olduğunu takdirlerinize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Biz teşekkür ederiz.

Bu arada Çukurova Havalimanı da hayırlı olsun. Mersin'in hem turizmine hem gelişimine son derece faydalı olacak, dört başı mamur havalimanı gümbür gümbür çalışıyor şu anda.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkanım, çok özel bir teşekkür konuşması hazırlamıştım sizin için ama maalesef biz muhalefet milletvekilleri o açılışa davet edilmedik. Ben buradan size teşekkür etmiş olayım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Neyse, o da bizim eksikliğimiz olsun .

Kullanıyorsanız herhâlde, gayet de güzel oldu. İnşallah yapınca güzel oluyor.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Kullanıyoruz.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Aynı zamanda Aydın-Denizli Otoyolu da hayırlı olsun Hüseyin Bey.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Teşekkür ediyoruz ama fiyatı biraz düşürelim. Türkiye'nin en pahalı yolunu kullanıyoruz.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Siz beş yıldızlı otel ile üç yıldızlı otelin fiyatını aynı mı veriyorsunuz?

Evet, Nadir Bey, iş Sayıştay etrafında dolaşıyor da şimdi, 2019 yılında çıkan kanunda ve TGA'nın nelere tabi olduğu malum. Anayasa Mahkemesinin bir kararı doğrultusunda yeni bir düzenleme de yapıldı. Şu an mahkeme zaten devam ediyor, devam ediyor diye işleri durduracak hâlimiz yok. Süreç devam ediyor, sonuç belli olduğu zaman orada da Meclisimiz ve Bakanlığımız yine gereğini yapacaktır.

Bir dinleyelim Nadir Bey'i bu konuyla alakalı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, biz de bir açıklama yapıp ondan sonra konuşsa doğru olmaz mı Değerli Başkanım?

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Olabilir, öyle yapalım, tamam.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Mahmut Bey sizden önce geldi.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Değerli Bakan Yardımcısı, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Tabii, ben konuşma metnini istedim, herhâlde, umarım, arkadaşlarımız bu konuşma metninin birer çıktısını alıp bize verirler veya maili gönderelim değerli arkadaşlar.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Sunumu mu diyorsunuz?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Evet, sunumu; onu istirham ediyoruz sizden, mümkünse.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yok, olabilir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Şimdi, bize bu “Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının 2023 Yılı Sayıştay Raporu” diye veriliyor “Sayıştay Raporu” diye geçiyor ama içerisine baktığım zaman, Güreli Denetimin vermiş olduğu bir rapor yani raporun adı ve kapağı ile içerik örtüşmüyor. Bu bir yanıltmadır yani içerik ile kapak birbirini yanıltıyor. Yani ben burada buna bakınca Sayıştay raporu diye bakarım.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Aynen öyle.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Hani “tüketiciyi yanıltma” deriz ya, bu da parlamenterleri yanıltma.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yok, yok, öyle bir şey olamaz.

Nadir Bey, niye öyle?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Buyurun, buyurun, bana açıklayın biriniz.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yok, yok, hemen söylesin.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, tabii, o rapor, dosya nasıldır bilmiyorum. Sonuçta ifade edildiği gibi..

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Buyurun, ben size vereyim, rapor burada.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Bir saniye Mahmut Bey...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Bir saniye, açıklayayım.

İfade edildiği gibi ben öbür hususları da açıklayayım. 2019 yılında çıkan yasadan sonra Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini de -başında da ifade ettiğim gibi- detaylarla inceleyecek, hukukçularımızla görüşerek, Adalet Bakanlığımızla, yüksek mahkemelerle de görüşerek biz biraz önce zatîalinizin ve vekillerimizin sunduğu kanun maddesini yürürlüğe koyduk; tabii buna da dava açılmış, yürürlükteki tüm kanunlara da dava açılabilir. Şu anda yüzlerce kanunumuza da Anayasa Mahkemesinde dava açılmış durumda.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - O değil Üstadım..

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Anlatacağım efendim.

Dolayısıyla ifade ettiğiniz gibi, bu davalar bunların görüşülmesine, konuşmasına, işlerin yürütmesine asla ve asla engel değil, gayet doğal bir şey, başka onlarca, yüzlerce dava var.

Yine, bizim mevcut kanuna göre bağımsız denetim kuruluşunun incelemiş olduğu raporu raporlaştırarak -ki kendileri de Sayıştay denetçilerimiz, üyeler varsa açıklayabilirler- TGA’da da gelip çalışmalar yaparak, yöneticilerimizle görüşerek, hesaplarımızı da inceleyerek hazırlamış olduğu raporu yüce Meclise sundu. Tabii, o süreçler bizim dışımızda. Bunları nasıl sunulmuş, Meclis Başkanlığımız nasıl yapmış, onlar tabii, bizim dışımızda.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - O zaman “Bağımsız Denetim Raporu” başlığı olmalı Değerli Bakan Yardımcım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - O, Meclise sunduğu bir şey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Hayır “Sayıştay Raporu” yazamazsınız. Bakın burada... Buyurun, ben size takdim edeyim...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Efendim, bizim yazdığımız husus değil o.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Sayıştay inceledikten sonra geldiği için mi böyle başlık oluyor?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Onlar bizim dışımızda Sayın Başkanım...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani bilmiyorum, sizde yok mu, size sunulmadı mı?

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Var, var.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Öncekiler de öyledir Sayın Vekilim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yanlış. Önceliklerde olması...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Hayır, o Meclis Başkanlığımızın takdiri, ben ona bir şey demiyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bunu Meclis Başkanlığı mı basıyor?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - O bizim dışımızdaki bir husus, Sayıştay...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yok, bunu Meclis Başkanlığı basmıyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - O bizim dışımızdaki bir husus.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani bunu Meclis Başkanlığı basmıyor, kusura bakmayın. Ya ben 5 dönemdir burada milletvekiliyim...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Neyse, tamam Mahmut Bey.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Hayır, şunu demek istiyorum: Sayıştay denetlediği raporu Meclise sunmuş, onlar bizim dışımızdaki hususlar, ben bilmiyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bakın, burada “Sayıştay Raporu” yazıyorsunuz, ben de buna...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Biz yazmadık diyorum Sayın Vekilim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bakın, içerisinde ne var? Burada “bağımsız denetçi” dediğiniz özel firmanın raporu var.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Tamam Mahmut Bey, belki orada, nasıl gelmişse...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Üstat “Nasıl gelmişse” değil, hepinizde var yani tüm milletvekillerinde var. Ben Komisyonunuzun üyesi değilim yani dışardan gelen bir milletvekiliyim ama ben de merak ediyorum, Şanlıurfa Milletvekili olarak “Bakanımız Şanlıurfa’yla ilgili, turizmle ilgili ne yapmış?” diye geldim. Bu parlamenterleri yanıltmadır, kusura bakmayın, ilk önce kapak ile içeriğin örtüşmesi lazım. Kapağa “Bağımsız Denetçi Raporu” yazın saygı duyacağım. Ama siz bu kapağa “Sayıştay” yazacaksınız...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Ama o raporun ilk...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bu parlamenterleri yanıltmadır, şiddetle reddediyorum, bunun bir an önce düzeltilmesini istirham ediyorum.

Devam ediyorum ben ama mikrofonu kapatmışsınız...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yok yok, kesmedik ağabey, bir saniye...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Şimdi, kanuna göre...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, ben hatip olarak konuşuyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yok, siz baştan kapağa takıldınız da ben ondan bir açıklık gelsin diye arada kestim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Tamam, anladım, açıklık geldi, devam ediyorum ben. Açıklık da yeterli değil, doyurucu değil yani ikna edici değil.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Tamam, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim.

Şimdi, Değerli Bakan Yardımcım, şu benim kitap kapağında ne yazıyor: “Çalışma Hukukunda Eşitlik ve Ayrımcılık” İçeriğine bakıyoruz, çalışma hukuku ve anayasa, uluslararası sözleşmeler vesaireler yazılı; kapak ile içerik örtüşüyor. Bu da sizin raporunuz “Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı 2023 Yılı Sayıştay Raporu” diyor, parantez açıyor “7183 Sayılı Türkiye Turizm ve Tanıtım Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun’un 7’nci Maddesi Uyarınca Hazırlanan Rapor” diyor. Ben bunun içeriğine baktığım zaman hemen burada bağımsız denetçi, özel bir firmanın mühürlü kaşeleri var; bakın Değerli Bakan Yardımcım, özel firmanın ismi var. Yani demek istediğim şu Değerli Bakan Yardımcım: Bu kapağınızın adı ile içeriği örtüşmüyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Vekilim “kapağı” diyorsunuz da...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Mahmut Bey, tamam, biz bitirelim ya.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani bu bir milletvekilini, parlamenterleri yanıltmadır Değerli Başkanım, size düşen görev burada...

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Mahmut Bey, yok öyle bir şey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bir dakika...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Mahmut Bey, o sizin bakış açınız, arkadaşların farklı açıklaması var.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bir dakika....

Değerli Başkanım, burada size düşen görev... Sizden bu şekilde gelen raporların başlıkları ile içeriklerini kontrol etmenizi bundan sonra istirham ediyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Sayıştaydan buraya geldiği için. Sayıştay kendisine gelen raporları inceleyerek kendisi de bir üst başlık yaparak Meclise göndermiştir Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, bu, üst başlık değil...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Başkanım, Sayıştayın bir sürü raporunda...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Arkadaşlar, bakın, başlık değil...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - İlk sayfası zaten Sayıştaya ait.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Burada içeriğini okuyalım, içeriğinden itibaren Sayıştayın burada bir dahli vesairesi yok.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Var, var.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Okumanız da yok Mahmut Bey ya!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Nasıl?

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Okumanız yok mu ? Gayet net var burada.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Nerede var, bana gösterir misiniz?

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Ya, arkadaş... Söz alabilir miyim?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bir dakika... Ben devam edeyim o zaman.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Bitirsin, bitirsin.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani bana gösterir misiniz? “Ben alabilir miyim?” diyor.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Var, var burada.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İki, şimdi burada diyorsunuz ki: “İletişimle ilgili televizyonlara vermiş olduğumuz giderler var.” Burada Halk TV’ye verdiniz mi? Sözcü TV’ye verdiniz mi? KRT TV’ye verdiniz mi? TELEDİ’ye verdiniz mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sunumu izlediyseniz Türk televizyonları değil, hepsi yabancı televizyonlar.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Şöyle, gerçeklerine gelin Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yok, orada Türk de var. Lütfen... Sunum orada, burada ben fotoğrafını da çektim, burada ben size onu da göstereyim isterseniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Ya, onlara verip vermemek başka mesele ama bizim yabancı...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değil ama... Bakın, biz burada tanıtımı, reklamı yaparken bir kesime verip diğer kesime vermemek; bu, eşitlik ilkesine aykırı...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - O dediğiniz kanalların yurt dışında bir yayını olmadığı için, bir karşılığı olmadığı için onlara vermiyoruz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Beyefendi, siz Bakan Yardımcısısınız, dinlemesini bilmiyorsanız ben şimdi size ne söyleyeyim? Yani bir Bakan Yardımcısı dinlemesini bilmiyorsa ben ne söyleyeceğim?

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Ama böyle olmaz ki!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ben sizi dinledim, size laf atmadım değil mi? Ben sizi dinledim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Dinliyorum Sayın Vekilim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bakın, burada Halk TV’nin yurt dışında yayınının olup olmadığını nereden biliyorsunuz siz? Avrupa’da var, var. Yani şimdi bunun için benim sizden istirhamım yani burada bu iletişimle ilgili kriterler nedir, ne değildir, bunu açıklamanızı istirham ediyorum. Bugüne kadar iletişimle ilgili verilen paralar Türkiye’deki hangi televizyonlara verildi, bunun açıklamasını istirham ediyorum.

ŞAMİL AYRIM (İstanbul) - Ne oldu, kulvar değiştirdin?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Burada “ağırlama faaliyetleri” “kanaat önderleri” ibaresi var. Kanaat önderlerinin açıklaması nedir? Topluma yön veren, toplumda saygınlığı, güvenilirliği olan geniş bir kesim ve görüş ve düşüncelerine önem verilen kesim. Bana bu kanaat önderlerini bir sayın, listesinde kimler var bu kanaat önderlerinde? Yani bu kanaat önderleri o kadar soyut bir kavram ki, kimlere bu paranın gittiğini doğrusu öğrenmek istiyorum ben.

Burada “81 ile ilgili tanıtım” dediniz. Tabii, öncelikle şunu da söyleyeyim: Yapılan hizmetler için de teşekkür ediyorum. Bu tanıtımla ilgili Şanlıurfa’ya ne kadar... Gerek burada hem Göbeklitepe hem Karahantepe’yle ilgili ne kadar tanıtım yapıldı, ne kadar değer verildi?

Bir başka soru: Bunun içerisinde, bu TGA’nın içerisinde, yönetimin içerisinde tabii hava yolu da var. Şimdi Şanlıurfa’daki ulaşım ücretleri hakikaten çok yüksek. Bir yandan biz turizmi geliştireceğiz, bir yandan da bu ücretlerin diğer illerle mukayesesi, bir. İkincisi, Değerli Komisyon Başkanımız Trabzonlu. Değerli Başkanım, Trabzon’dan 5 yere uçuş var.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Mahmut Bey, konumuz bu değil aslında.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Konu bu, konu bu.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - O zaman ben herkese her il için aynı şeyleri söyleyebilirim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Üstat, bitiriyorum yani zaten bu...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Ama gündemi değiştiriyorsunuz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Trabzon’un nüfusu 800 bin, Şanlıurfa’nın nüfusu 2,5 milyon yani tam 3 katı. 3 katı olunca ulaşım yolu Türkiye’nin 5 iline direkt uçuş var, Şanlıurfa’da -Mecliste ısrarımız üzerine İzmir daha yeni eklendi- ancak 3 ile var.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Şanlıurfa da kıymetli bir ilimiz, Trabzon da kıymetli bir ilimiz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Benim sizden istirhamım, bunları yaparken direkt Kıbrıs, direkt Antalya, İzmir’i daha yeni yaptılar, Ankara ve İstanbul vardı, onları ayırıyorum ben. Yani Trabzon’a uçuşla ilgili verdiğiniz hakları ve hukuku Şanlıurfa için de istiyoruz biz.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Son cümle, yatırımı yaparken dediniz ki: “Dijital verilerle ilgili biz analiz yapıyoruz.” Bu analizlerle ilgili doğruluk ve güvenilirlik derecesinde ne kadar geri dönüşüm alıyorsunuz, onu da doğrusu öğrenmek isterim.

Söz verdiğiniz için de ben teşekkür ederim.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz, sağ olun.

Bir turizmcı olarak Sururi Bey size söz verelim, siz sektörün içinden geldiğiniz için biraz daha...

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Biraz daha yumuşatalım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Evet, evet, buyurun.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyelerimiz, Sayın Bakan Yardımcım -uzun yıllardan beri beraber çalışıyoruz- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Değerli Genel Müdürleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Hakikaten çok önemli bir Komisyona Başkanlık yapıyorsunuz, biz de çok önemli bir Komisyonunda -3 tane Bakanlığın yer aldığı- yer alıyoruz. Geçen Plan ve Bütçede zaten Çevre ve İklim Değişikliği Bakanlığımızla ilgili toplantıda yer aldık. Turizm Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı... Türkiye'nin çok önemli bir sektörünü temsil eden bir kişi ve bu Komisyonunda bulunan bir milletvekili olarak TGA'nın kuruluş amacını dinledik beraber, ne zamandan beri hizmet ettiğini dinledik, bütçesini dinledik. Evet, bizim değerli milletvekillerimiz, 2 milletvekilimiz Sayıştayla ilgili olan çekincelerini, bizim hukuki olarak beklentilerimizi, Sayıştay denetimine açık olmasıyla ilgili Anayasa Mahkemesinin verdiği kararın önce ret olduğunu, sonra tekrar kanunla -Nadir Bey'in dediği gibi- geriye geldiğini ama bizim partimizin tekrar başvurusuyla ilgili sonucu hep beraber bekliyoruz ama bu arada da faaliyet devam ediyor, Turizm Geliştirme Ajansının faaliyetleri devam ediyor. Bu, bir gerekliliktir. O zaman kurulduğunda Sayın Hüseyin Vekilimiz de Komisyondaydı zaten, ben de o zaman sivil toplum örgütü temsilcisi olarak, Türkiye Otelciler Federasyonu Başkanı olarak bunun kurulmasına taraftım, gerekliydi zaten, pandemi döneminden önce hep beraber kurduk Sayın Bakanla birlikte, Türkiye'nin tanıtımına önemli katkılarda bulunduk. Biraz önce Sayın Bakan Yardımcımızın da söylediği gibi, biz de yakından takip ediyoruz. Komisyon toplantılarında da söylüyorum, Meclis çatısı altında da söylüyorum: Bu zamana kadar hem Komisyonumuzdan gelen, işte rehberler, ondan sonra diğer maddelerle ilgili hepinizin verdiği desteğe de özellikle teşekkür ediyorum bir turizmcı olarak çünkü hakikaten turizm korunması gereken bir sektör. Başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Sayın Genel Başkanımızın Antalya'daki, Muğla'daki, Aydın'daki turizmciyle yaptığı toplantıda... Türkiye'nin en önemli ve en stratejik bir sektöründen bahsediyoruz; 60 milyar dolar ithalatı olmayan, ihracatı olan önemli bir sektör, 60 sektör destekliyor; dünyada en azından imajımıza, tanıtımımıza ve ekonomimize çok büyük katkı sağlıyor. Bunu, bu hafta cuma günü Sayın Maliye Bakanımızın geldiği toplantıda, Plan ve Bütçede de kendisine arz edeceğim ve sorular soracağım.

Tabii, sektörün bu başarıya gelmesinde Bakanlığımızla birlikte turizm sektörünün yatırımcılarının, işletmecilerin, havalimanı temsilcilerinin, acentecilerin, restoranların, Ulaştırma Bakanlığının yaptığı hizmetler ve turizm çalışanlarının büyük emeği var; hepsini buradan ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Bu, bizim hepimizin borcu çünkü bu ülkenin ekonomisini, hele hele pandemiden sonra bu gelirle, bu kadar dolar gelirle ekonomiye katkı getiren bir sektöre hep beraber muhalefetiyle iktidarıyla sayın milletvekillerim sahip çıkmamız lazım.

Sektörün önünde bekleyen birçok problem var. Dün Sayın Ticaret Bakanımıza arz ettim, cuma günü Sayın Maliye Bakanımıza, gelecek hafta da Sayın Kültür ve Turizm Bakanına arz edeceğim. Mesela sektör ihracatçı sayılıyor, dün Ticaret Bakanımız hizmet ihracatı rakamlarından bahsetti, bunun çoğu 60 milyar dolar geliri olan hizmet ihracatçısı olarak turizm sektörünün. Dün 350 ile 400 milyar dolar arasında Türkiye bütçesini konuşuyoruz, 60 milyar doları bu sektörden geliyor. Bunun bağlantısı ulaştırma var biliyorsunuz, birçok sektörü etkilediği için söylüyorum. İyi yönetilmesi, şeffaf yönetilmesi önceliğimiz olacaktır, hep beraber bunu yapmalıyız.

Benden önceki konuşan milletvekillerimiz, Sayın Tanal biraz iç piyasayla ilgili söylemlerde bulundu ama Turizm Geliştirme Ajansının -Nadir Bey söyledi, ben de içinde olan birisi olarak söyleyeyim- faaliyetleri daha çok dış turizmle ilgili, Türkiye'ye gelecek yapılan yatırımlarla ilgili. O da tabii hem Urfa'nın beklentilerini söylüyor, biz de ona katılıyoruz, Urfa'yı hakikaten Türkiye'nin her tarafıyla bağlamamız lazım, Urfa bizim çok önemli, kadim bir şehrimiz, tarihî ve kültürel varlıklar açısından da kültür ve turizmin en başta desteklenmesi gereken şehirlerimizden bir tanesi.

Şimdi, Nadir Bey, burada söyleyeceğim -demin vekillerim söyledi yani bir daha tekrarlamak gibi olmasın- Anayasa Mahkemesinin kararlarını bekleyip, sonra -ben çok yakından bildiğim için, Turizm Geliştirme Ajansını da bildiğim için, verilemeyecek ve saklanacak bir hesaplama da olmadığı için- doğru yönetilmesi, şeffaf bir şekilde Sayıştayın bence incelemesinde bir sakınca yok. Doğru mu Mahmut Ağabey, siz hukukçusunuz?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Doğru.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayıştay denetimine açık olması lazım. Ha, dibine siyaseten indiğimizde sorabiliriz "Ya, şu firma yaptı. Kaç firma girdi?" Siz demin konuşmaya başlarken "3 firma ihaleye girmesi lazım, 3 tane değerlendirme şirketi girmesi lazım..." Ya, bunlar süsleri bunların, yan kolları ama Sayıştayın denetiminde eğer siz şeffafsınız, gelirinizde, giderinizde devletin oraya verdiği paraya... Bir de burada Yönetim Kurulunu incelediğinizde -Sayın Kültür ve Turizm Bakanı da bunu sık sık söyler- zaten Sayın Başkanım yönetimde turizmcilerin de ağırlıklı olduğu bir Yönetim Kurulu var yani kamunun biraz daha az temsil edildiği, turizmcilerin de içinde olduğu ve hesabı verebilecek bir yapı da var burada. Doğru mu Nadir Bey?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Doğru.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) - Sen işi bildiğin için senin verdiği cevaplar dinlendi, Başkanım müsaade ederse üç beş dakika da karşılıklı bir istişare etmemiz lazım buradaki hazırunun bir kanaat oluşturmamız için.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Tamam, bitireyim, bitireyim.

Bu şeffaf yönetim anlayışı... Orada hesabı verecek olan arkadaşlar da, TÜRSAB temsilcisi var, Otelciler Birliği var, yatırımcılar var, bunun Danışma Kurulu var; ben bir ara Danışma Kurulundaydım, biz de bu hesapları veriyorduk. Yani buranın Sayıştay denetimine açık olmasında bence hiçbir sakınca yok, herkes hesabını verebilecektir. Artı, sektörün parası bu, doğru mu Nadir Bey?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Doğru.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sektörün kaynaklarından gelen çünkü 0,50 olduğu bir katkı payı var. Değil mi, 0,50 gibi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - 0,53...

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sektör de bunu en iyi kullanması için, Yönetim Kurulunda yer aldığı için bunun bence Sayıştay denetimine açık olması çok normal bir şey. Ama işin içine bakınca da tabii yani sektörün içinden gelip masanın öbür tarafında olan bir kişi olarak da çeşitli ufak tefek sorularımız olacak “Şu parayı nereye harcadınız, buraya ne harcadınız?” gibi.

Öncelikle burada Sayın Alpaslan’la biz yıllardan beri beraber bu konuda çalışıyoruz, Türk turizmine hakikaten hepimizin çok emeği var, biraz önce teşekkür ettim. Tanıtma Genel Müdürlüğünün bir bütçesi var, buraya ne kadar aktarılıyor, ne kadar kullanıyor, orada faaliyeti duruyor mu? Yani ben soru şekline geçeyim şimdi müsaade ederseniz. Hazineden buraya ne kadar bütçe aktarılıyor? Çünkü burada -atıyorum- sektörden gelen 1 liralık bir para var, buranın kuruluşunda bizim masada oturup tartıştığımızda, Sayın Bakanla burayı kurarken tartıştığımızda bir kısmı da daha doğrusu birinci sene, ikinci sene de olmak üzere dörtte 3’ü kadarı Maliye Bakanlığının desteği olması lazım. Doğru mu, bunun ne kadar olduğunu sizden bir açıklama talep edeceğim, rica edeceğim.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Var orada.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Var, var da ben oransal soruyorum. Şimdi 3 birim turizmcilerden yani geliri...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - “Yüzde 22.” diyor burada.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Var, var Sayın Bakanım, ben görüyorum, onu görüyorum da şimdi acaba daha başarılı, bu tanıtımı geliştirmek, biraz önce anlattıklarını daha çok bütçelendirmemiz için Maliye Bakanlığı buraya ne kadar daha para veriyor? Çünkü şöyle bir şey var: Bütçede gelir gider hesabında mali müşavirlerle baktığımızda bir aksaklık var. Neden o aksaklık, onun da cevabını ben vereyim yani kamuoyuna sormayayım burada, neden söyleyeyim: Çünkü turizm gelirleri arttıkça, otelci arkadaşlarımızın döviz geliri arttıkça oradan ödedikleri pay artıyor; üç aylık, altı aylık, dokuz aylık, on iki aylık veriler ne yazık ki gelir açısından tutmuyor, doğru mu Nadir Bey?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Doğru.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Ama bu gelirler arttıkça Maliye Bakanlığının buna katkısının, o gelirler karşısında oransal olarak -bunun cevabını sizden rica ediyorum- ne kadar vermesi gerekiyordu, ne kadar verdi?

Özel proje giderleri var, bununla ilgili açıklama sizden rica edeceğim. Biraz önce Sinan Bey söyledi, hayırlı olsun, göreve geldiniz mi biliyorum.

TÜRKİYE TURİZM TANITIM VE GELİŞTİRME AJANSI GENEL MÜDÜR VEKİLİ SİNAN SEHA TÜRKSEVEN - Vekâleten...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Genel Müdür Yardımcımız aynı zamanda.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Vekâleten geldiniz ama önce çok spekülasyon oldu, İsmail Bey gitti, altı yedi ay oldu, onunla ilgili bir şey söyledim. Siz gayet güzel anlattınız, teşekkür ediyorum.

Birlikte reklam var, bu birlikteki reklamın ben içeriğini biliyorum ama raporda biraz daha açıklayıcı olması lazım. Bu Güreli şirketi -ki baktığımızda o da sektöre yabancı bir denetleme şirketi değil- bu birlikte reklamın daha açıklayıcı olması lazım hangi şartlarda, hangi acentelerde nasıl yapıldığı açısından üstat çünkü bu hakikaten önemli. Bazı yerlerde, bazı ülkelerde belki ihmalkârlıklarımız olabilir, atladığımız yerler olabilir -burada herhangi bir ithamda bulunarak söylemiyorum içinizden olduğum için yani sektörün içinden olduğum içinden dolayı bunu biraz açıklığa kavuşturmak ve diğer acenteleri daha eşit şartlarda desteklemek lazım. Bölgesel -biraz önce Urfa ve Trabzon’dan örnek verdik- bu tanıtımları sosyal medyada, işte diğer reklam filmlerinde, görselde, yazılı basında ülkenin tanıtımını yaparken nasıl tanıtıyorsak bazı illerimizde -benim gittiğim, özellikle turizmcilerle arkadaşlarımla konuştuğumda- iller arasında farklar olabiliyor. Yani Bodrum’un öne çıktığı bir yerde Urfa çıkamıyor, Trabzon’un öne çıktığı yerde Diyarbakır az çıkıyor, İstanbul’un tarihi yarımadası ne kadar ortaya çıkıyor ama bu tarafta Ortaköy nasıl anlatılıyor, Ankara veya Pamukkale nasıl anlatılıyor? Sizin profesyonel ekibiniz var, öyle bir destek alıyorsunuz -ki bütçede bu belirli de bir yer alıyor genel yönetim giderleri arasında- bu bakımdan incelediğimizde burayı biraz eşit şartlarda dağıtmak lazım. Bölgesel ve ilsel farklılıklar oluyor, bu konuda hassasiyetinizi rica edeceğim.

Özel proje giderleri var, bununla ilgili sizden bir cevap rica edeceğim. Nadir Bey.

Genel gider kalemleri çok çeşitlendirilmiş, sadece oraya genel gider kalemleri olarak verilmiş; bunda hangi ürün ve pazarlama teknikleri ve ücretleri kullanılıyor? “Kreatif ajans giderleri” adı altında, bunu birkaç yerde görüyoruz ama hepsini toplu mu vermek lazım acaba, tek tek mi veriyorsunuz, ona bakmak lazım.

Geliştirme projeleri, tanıtımla ilgili platform giderleri var, buraya bakmak lazım ve genel yönetim giderleri biraz fazla geldi bana. Mesela bunun içinde “giyim giderleri kalemi” diye bir madde var, bayağı da bir miktar tutuyor, bunun içeriğini... Temsil ağırlama giderleri var, bunu biliyorum, yurt dışından “celebrity”ler var, davet ettiğiniz kişiler var bölgesel olarak. Yine o bölgeselliğe de hassasiyet göstererek bu tanıtımları yaparsak daha iyi olacağını düşünüyorum.

Pazarlama, satış ve dağıtım giderlerimiz var, o da yoğunluklu. Bunları biraz daha detaylandırmak lazım.

Etkinlik giderleri var. Ben bunu bu zamana kadar hiç söylemedim çünkü bölgesel olan, ilsel ve faydasına inandığım için ama burada dost meclisi gibi söyleyeyim: Kültür Yolu Festivallerimiz var bizim. Bunu beraber, ben de varken Sayın Bakan pandemiden sonra başlatmıştık illerimizin tanıtımıyla ilgili Mahmut ağabey. Hakikaten güzel bir etkinlikti ama bir de burada söyleyeyim, tutanaklara da geçsin,

tasarruf genelgesi çıktı, biliyorsunuz. Bununla ilgili, bu Kültür Yolu Festivalleriyle ilgili bir yorum yapmak istemiyorum ama burada sırası gelmişken söyleyeyim, dışarıda kullanmadım bunu hiçbir zaman: Kültür Yolu Festivallerinin bütçesi bu tanıtım giderleri arasında var mı yani bizim bu bütçede var mı?       bu sene illerin sayısını artırdınız, bölgelerin sayısını artırdınız -öyle biliyorum- ve son günlerde bizim belediyelerimizin yaptığı konserlerin fiyatlamalarıyla ilgili şeyler gündeme geliyor ama tabii, burada da Kültür Yolu Festivallerinde birçok sanatçının  şlik ettiğini görüyoruz. Bunların da bu bütçede olup olmadığını veya ne kadar olduğunu sizden rica ediyorum.

Özel proje giderleri var Nadir Bey, bunun detayını sizden rica edeceğim.

Emeği geçenlere teşekkür etmek lazım, hakikaten turizm çok önemli, tanıtım çok önemli. Sayın Bakan burada yola...  şte, biraz önce sayın milletvekillerimizle toplantıya gelmeden önce biz böyle bir toplantı yaptık. Ticaret odası tanıtıyor, belediye tanıtıyor, otelci, tanıtıyor, acente tanıtıyor, restorancı tanıtıyor. Turizm Geliştirme Ajansının hakikaten burada büyük bir payı oldu.  lkeleri seçerek yapmakta fayda var. Bizim  lkemiz çok önemli bir  lke. Turistik açıdan baktığımızda, turizm hizmetleri açısından baktığımızda, bulunduğumuz coğrafiya ve tarihimiz, geçmişimiz açısından baktığımızda, gastronomi açısından baktığımızda çok şanslı bir  lkedeyiz. Bunu hep beraber güzel kullanırsak, 60 milyar 90 olursa, 90 milyar 120 olursa, on iki ay illere göre, şehirlerimize, bölgelerimize göre bir tanıtım ve gelir yaparsak, hakikaten, hem ülke ekonomisine ve desteklediği sektörlere bu sektörün çok büyük katkısı olacak. Önümüzdeki günlerde -sayın Komisyon  yelerinden ricam- kurumlar vergisinin yüzde 5 olarak ihracatçı sayılıp da bunun turizme kullanılmayışıyla ilgili, turizm meslek birliğı yasasıyla ilgili, turizm sektörünün Kıyı Kanunu'yla ilgili birçok maddeyi sizinle birlikte değerlendirip desteğinizi rica edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAşKAN ADİL KARAİSMAİLOğLU - Teşekkür ederiz, sağ olun.

Sabahat Hanım, buyurun.

SABAHAT ERDOğAN SARITAş (Siirt) - Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinize iyi günler diliyorum.

Ben de başlarken Gülcan Vekilim gibi teşekkür etmek isterdim havaalanıyla ilgili. Siirt'te bizim k  k bir pistimiz var, uçak şu anda Siirt'e inemiyordur ama zaten haftada iki gün, cuma ve pazartesi günleri oluyor.

GÜLCAN KIş (Mersin) - Kaç yıl oldu?

SABAHAT ERDOğAN SARITAş (Siirt) - Yıllardır Siirt'in her gün krizidir ama önemli bir şeydir, ulaşım çok önemlidir.

Buradayız, turizm için tanıtım yapılsın, reklam yapılsın ama o şehirlere nasıl ulaşılacağı konusu da çok kıymetlidir. Örneğin, Siirt'e ben varabilmek için kara yolundan da gitsem, inanım, arabayı kendim kullanırken 90'la giderken zannedersiniz ki bir beşikte sallanıyorum. Zaten bitmeyen yollarımız var, Sayın Başkan, isterseniz gelin beraber Siirt'i gezelim, yol sorunumuzu Mervan Bey de buradayken... Kendisi de bilir, ink r etmez herhâlde. Siirt'in yol sorunu bitmiyor.  lleri tanıtırken hakikaten ulaşım ve oraya nasıl ulaşacağımız noktasında neleri tanıtığımız çok önemlidir.

Bir diğer konu da şu: Mahkeme devam ederken faaliyet sürüyor. "Bu tabiidir." diyorsunuz ama yine  ifte standardı görüyoruz. Maalesef, mahkemeler devam ederken seçilmiş belediye başkanları görevlerinden alınabiliyor. Bu da ne yazık ki hepimizin üzülmesi gereken, oturup düşünmesi gereken bir durumdur.

 kincisi: Ben baktım, baktım, baktım; geliştirme, bilmem ne vesaire, bir sürü süslü cümle de var burada açıkçası; üç yıl olmuş kuruluşı, Kültür Bakanlığı niçin var? Kültür Bakanlıının bir bütçesi var, neden ajans ihtiyacı duyuyor? Kültür Bakanlığı kendi bünyesinde Türkiye'yi tanıtacak, illeri tanıtacak kapasiteye mi sahip değildir ya da böyle bir imk nı mı yok, bir bütçe mi yok? Neden Sayıştay tarafından denetlenmiyor? Buraya geldiğimizde de Sayıştay raporu diye geliyoruz, içinden başka bir şey çıkıyor. Yani bir bütün olarak ele aldığımızda aslında buranın bir ihtiyaç olmadığı yani bu ajansın. Evet, tanıtım olsun ama Kültür Bakanlığı yapıyor, zaten Kültür ve Turizm Bakanlığı var, bunu kendi bünyesinde yapabilir, ayrıyeten bir bütçe ayırmaya gerek yok.

Üçüncüsü: Bunun yansması nedir? Mesela ben ilimde ve  evre illerde bunun yansmasını görmüyorum. Açık söyleyelim, hemen hemen her ilden vekil arkadaşlarımız var burada. Bunun bizim illerimize yansması ne, bizden aldığı ne, kattığı nedir diye sormak istiyorum, bu konuda izahat istiyoruz. Örneğin, Siirt ne kadar tanıtılmış yurt dışında ve Siirt halkı ya da ekonomisi bundan ne kadar faydalanmış ben merak ediyorum. Ya da Batman, Diyarbakır, Mersin, bir bütün olarak diğer illere baktığımızda, Erzurum  rneğin, Kars, Ağrı; bunlara ne kadar faydası olmuş? Ama hangisine baksam tanıtımı yapıyorsun, milyon dolarlar harcanıyor ama o illere ulaşacak yer yok. Turist gelecek, yemeğini yiyecek güzel güzel ama buraya ulaşacak yolu yok, havadan inecek pisti yok, benim açımdan bu böyledir.

BAşKAN ADİL KARAİSMAİLOğLU - Biz başka yollardan gidiyoruz Siirt'e herhalde.

SABAHAT ERDOğAN SARITAş (Siirt) - Sayın Başkan, bu gerçekten Siirt halkının her gün... "DM"mi size göstermek isterim, ulaşım noktasında ne kadar zorlandığımızı. En son, havaalanına gittiğimde oradaki yolcular bana aynen şunu ifade etti, Sayın G l de muhtemelen aynı sorulara muhatap oluyordur, aynı konulara muhatap oluyordur: "Bize terminal yapıyorlar, uçağın kalkmadığı yerde biz yapılmış terminali ne yapacağız?" Biz bunu gerçekten artık sormaktan, halka cevap verememekten ne h ldeyiz bilemiyorum ama terminal var, havaalanı yok yani bu bir realitedir.

Bitmeyen yollarımız var. Siirt'in gerçekten, böyle dolambaçlı, bir oradan buluyor, bir buradan buluyor, şimdi bir yol açılmış, tekrar diğer yoldan gidiliyor. Bilmiyorum, Siirt'in yirmi yıldır bitmeyen, benim her gün gördüğüm...  şte "Bizim aşkımız böyle olsun, Siirt-Batman yolu gibi olsun, Siirt-Eruh yolu gibi olsun."

BAşKAN ADİL KARAİSMAİLOğLU - Siirt-Batman yolu bitmedi mi? Bitti ya.

SABAHAT ERDOğAN SARITAş (Siirt) - Bitmiyor, bitmiyor yani.

Turizm çok önemli ama oraya ulaşım da çok önemlidir, bunun yerele yansması çok önemlidir. Bu anlamda, bütün bunların özellikle bu üç yıllık süreçte Siirt'e yansması ve  evre illere yansması nedir? Neden hâlâ dava devam ederken, kesin bir şey... Yani devletin olan bir

ajansın devlet tarafından denetlenemiyor olması da acayip bir durum ayrıca. Dolayısıyla, biz ilk önce temel sorunların, temel problemlerin aşıldıktan sonra bir çalışma yürütülebileceğine inanıyoruz. Bunun tanıtımını yaparken birbirinden bağımsız ele almak gerekiyor, bir bütün olarak, hukuk, halkın gelişi vesaire... Sadece yemek ve görseli paylaşmak yeterli değil. Oraya gelen turist gerçekten bir daha gelecek mi? Bunun da tanıtımı yapılmalıdır. Bu anlamda birçok bakanlığa, birçok komisyona iş düşüyor. Bunların bütünüün izahını isteriz Komisyonardan.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz, sağ olun.

SABAHAAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Aykut Bey, buyurun.

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcısı ve kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2022 ve 2023 Sayıştay Raporları Ajansın mali durumunu ve stratejik harcamalarını incelememiz adına önemli bulgular sunuyor. 2022 raporunda Ajansın toplam varlıklarının yüzde 105,41 oranında arttığı ancak kısa vadeli yükümlülüklerinde yüzde 182,71 oranında ciddi bir artış yaşandığı vurgulanmıştır. Özellikle ticari borçlardaki yüzde 162,03'lük yükseliş finansal sürdürülebilirlik açısından dikkat çekici bir riske işaret etmektedir. 2023 yılına geldiğimizde ise kısa vadeli yükümlülüklerin yüzde 9,52 oranında azalması olumlu bir gelişme olarak görünse de Ajansın finansal yapısının hâlâ stabil hâle gelmediği anlaşılmaktadır. Bu dalgalanmalar Ajansın mali planlamasında daha dikkatli adımlar atması gerektiğine işaret etmekte. 2023 raporuna baktığımızda, 2022'de kâr eden Ajansın 2023'te yeniden zarar yazdığı dikkat çekiyor. Özellikle faaliyet kârında nominal ve reel olarak ciddi bir azalma gözleniyor. Bu durum, Ajansın mali yönetiminde sürdürülebilir bir yapıya sahip olup olmadığını sorgulamamıza neden oluyor. Ajansın bu dalgalanmaları nasıl yönetmeyi planladığını açıklığa kavuşturması gerektiğine inanıyorum.

Giderler tarafında ise genel yönetim giderlerindeki artışın büyük oranda personel giderlerinden kaynaklandığını görüyoruz. Kamu ücretlerindeki artışla uyumlu şekilde personel giderlerinde yüzde 100 oranında bir artış var. Ancak bu artışın Ajansın etkinliğine veya verimliliğine nasıl bir katkı sağladığı belirsizdir. Bu noktada, kamu kaynaklarının verimli kullanımı açısından personel giderlerindeki artışın gerçekten fayda sağlayıp sağlamadığına dair bir değerlendirme yapılmasının şart olduğunu düşünüyorum. Diğer taraftan, giderlerdeki asıl artışın pazarlama harcamalarından kaynaklandığı göze çarpıyor. Sayıştay raporu, pazarlama bütçesinin büyük bir kısmının özel projeler, on-line, seyahat kanallarında yapılan reklamlar ve televizyon reklamlarına harcadığını ortaya koymakta. Pazarlama giderlerindeki yüzde 76'lık artışın bu kalemlerden kaynaklanması Ajansın kaynaklarını stratejik olarak kullanıp kullanmadığı konusunda soru işaretleri yaratıyor. Bu harcamalara karar verilirken veya harcamalar yapıldıktan sonra bir etki değerlendirilmesi yapılıp yapılmadığını merak ediyorum. Özellikle, dijital pazarlama harcamalarında yüzde 51,4 azalma yaşanırken on-line seyahat acentelerine yapılan harcamaların yüzde 270 artmasının hangi kriterlere göre belirlendiği şeffaf bir şekilde açıklanmalıdır.

Bu iki raporu birlikte incelediğimizde, Ajansın finansal yapısını güçlendirmek, gelir gider dengesini sağlamak ve şeffaflıkta ısratı yükseltmek adına iyileştirmelere ihtiyaç duyulduğu açıktır. Bizler turizm sektörünün gelişimi için gerekli adımların atılmasını ve kamu kaynaklarının daha stratejik ve şeffaf bir şekilde kullanılmasını talep ediyoruz. Diğer milletvekili arkadaşlarımızın da bahsettiği gibi, TGA'nın başlangıçta Sayıştay denetiminden muaf tutulması şeffaflık ve hesap verebilirlik konularında endişelere yol açmıştır. Toplanan turizm katkı paylarının kullanımına ilişkin detaylı ve şeffaf bilgilendirme eksikliği sektör paydaşları arasında güvensizlik yaratmıştır. Özellikle harcamaların denetlenmesi ve raporlanması konularında daha fazla şeffaflık talep edilmektedir. Ayrıca, personel alım süreçlerinde mülakat yapılmaması ve maaşların belirsizliği gibi konular kurumsal yönetim ilkelerine aykırı bulunmuştur. Ayrıca, kontrolsüz harcamalar ve bütçe disiplini eksikliği de diğer önemli noktalar. Şimdi, Genel Müdürünüz görevden alındı; sekiz ay önce atadığınız Müdürü neden görevden alıyorsunuz siz? Yani sekiz ay bir Genel Müdürün görevde kalmasını kurumsallıkla nasıl bağdaştırıyorsunuz? TGA çok ciddi bir kurum yani bunun başına gelen bir Genel Müdürün en az üç sene, dört sene, beş sene orada görev yapması gerekir. Bizim amacımız, turizmin ülke ekonomisine katkısını artıracak bir yapı oluşturmak ve Ajansın etkinliğini güçlendirmektir. Bu anlamda, eleştirilerimiz yapıcı olup Ajansın daha güçlü bir kurumsal yapıya kavuşmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Vehbi Bey, buyurun.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Bakanım, sayın bürokrat arkadaşlar; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Bu çalışmamızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Öncelikle şunu net bir şekilde vurgulamak isterim: Ülkede yaşayan 85 milyonun bütün fertlerinin hepsi turizm elçisidir yani Ajansın tabii bir üyesidir. Sokakta karşılaştığınız bir arkadaşına bir selam vermeniz, bir şey ikram etmeniz, size bir soru sorduğu zaman ona yardımcı olmaya çalışmanız, bütün bunların toplamı da bir turizm anlayışını, o ülkenin yabancılara karşı ev sahipliğini ve misafirperverliğini anlatır. Burada tartıştığımız, ana konumuz, her ne kadar Türkiye Turizm Ajansını konuşuyor olsak bile topyekûn millî gelirinin büyük bir kısmı turizmden sağlanan bir ülkede turizmi anlamak, içselleştirmek, onunla ilgili olarak daha ilkokul çağından hayatın her kademesine kadar üstümüze düşen vazifeleri anlatmak en kıymetli olanıdır.

Şimdi, 7183 no.lu Kanun -anladığım kadarıyla sunumdan, daha öncesinde pek çalışmamıştım- 2019'da hayata geçirilmiş. Yüzyıllık mazisi olan ülkeler verildi, normaldir. Sizin eleştirinizi anlayabiliyorum: "Daha erken olabilir miydi?" Olabilirdi. Bu kanun çıkarılırken ne tip müzakereler yapıldı, onları da bilmiyorum, o ayrıntılara girmeyeceğim ama günün sonunda böyle bir kurum ihdas edilmiş oldu.

Arkadaşlar, şimdi, Sayıştayla alakalı kısmını siz farklı düşünüyor olabilirsiniz. Eğer ben bugün bu kanun görüşmesinin yapıldığı bir ortamda olmuş olsaydım şu soruyu sorardım: İki tane burada temel başlık vardır. Bir tanesi, Sayıştayımız çok kıymetli bir denetim kurumu

olmasına rağmen, bütçesini bir iş kolunun faaliyetlerini genişletmek ve dünyanın dört bir yanına tanıtmak adına iş birliği yaptığı, şurada, genel değerlendirme 6'ncı maddede gelirlerini gördüğümüz ve paydaşlarının bir kısmının kamu, bir kısmının özel sektör, bir kısmının ülkeyi, vatani seven yani çok çeşitli kaynaklardan oluştuğunu görmekteyiz; yönetiminin de keza aynı şekilde -sunumda olduğu gibi- pek çok sivil ve kamu yetkilisi tarafından bir araya getirilerek oluşmuş bir yapı olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla oluşan bütçe ve bu bütçenin kullanımıyla alakalı olarak ülkenin en yetkin, en itibarlı kamu ve özel sektör temsilcileri bu bütçeyi kullanırken içeride ve dışarıda... Ki zaman zaman biz şeyde de görürüz bunu, New York'un göbeğinde çok önemli bir faaliyet varken, bir toplantı varken ekranlarda "Go to Turkey" ilanlarına varıncaya kadar pek çok uluslararası platformlarda, ortamlarda Türkiye'nin turizmini tanıtmak adına orada -tahmin ediyorum, herhâlde- Ajansımızın katkılarıyla verilmiş ilanlar reklamlara kadar. Sonuçta, bir lobi faaliyeti; dünyada bir ekmek var, bir pasta var; bu pastadan Türkiye'nin pay alabilmesi adına yaptığı çok çeşitli lobi faaliyetleri ve bunlar için yapılan parasal harcamalar ve alın ve akıl dili.

Şimdi, -yine yanlış anlaşılmasından da korkuyorum- Sayıştayımız çok kıymetli bir kurum olmasına rağmen bu tip çok yönlü faaliyetlerin yürütüldüğü ve harcamaların yapıldığı bir şeyi inceleyebilirdi. Yani kendi bünyesinde bu etkinliği, bu yetkinliği var mı bilmiyorum. Kurul üyesi arkadaşların hepsine soruyorum, bu işi benden çok iyi bilenler vardır ama bir yerde benim meslektaşım Sururi Bey'le aynı dili konuşabilir miyiz, buradaki hazırunu belli bir noktada ikna edebilir miyiz çabası içerisindeyim. Bu sorum size olsun Sururi Bey; siz de uluslararası iş yapıyorsunuz, yabancı finans kullanıyorsunuz. Bizim önümüze getirip koydukları şey, uluslararası bağımsız denetim raporları; akredite edilmiş, dünyada bütün bankaların ve belli sistemlerin kabul ettiği uluslararası, bağımsız denetim kuruluşları.

Burada zaten bu kanunun kuruluşunda 1'inci maddesinden sırasıyla gidersek amacı, Ajansın sorumluluğu, Sayıştayın sorumluluğu ve diğer teferuatlar buraya aktarılmıştır. Dolayısıyla böyle bir denetim bana göre... Tamam, Sayıştayımıza zerre misali bir şey yapmıyorum yani sakın yanlış anlaşılmasın ama tecrübe açısından bakıldığı zaman bu tip bütçeleri ve harcamaları denetleme kabiliyeti, birikimi, becerisi ve tecrübesi noktasından bakıldığında uluslararası denetim firmalarının böyle bir bütçeyi denetlemesinden daha doğal, daha tabii bir yöntem yok. Bu konuda sizden ricam Sururi Bey, grubunuzu da bu noktada bilgilendirmeniz çünkü biz bunu iş adamları olarak yaşıyoruz ama...

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayıştay yapsa daha az masraflı olur.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) - Yani masrafından ziyade bu teknik bir çalışmadır, bunun hakkını verebilme meselesidir, kadro meselesidir, tecrübe meselesidir, birikim meselesidir ve nitekim, yine kuruluş kanununda net bir şekilde tarif ettiği gibi -burada açık açık yazıyor- sonuçta, bağımsız kuruluşların raporlarını inceleyip Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı bu sunumu yapan kuruluşumuz Sayıştaydır. İçerik açısından mı teknik açıdan mı nasıl karşılaştırma yaptığını bilmiyorum ama bağımsız denetim kuruluşları dünyaya açılmayı düşünüyorsak dünyada akredite olmuş, belli bir yere gelmiş bu tip kuruluşlara da biz saygı göstermek zorundayız, değer vermek zorundayız. Belki kamuda bunlar bir yere kadar, bilmiyorum... Sayın Bakanım, pek çok uluslararası kredilere, sözleşmelere imza attınız, orada zaten bunları getirip önünüze koyarlar, derler ki: "Bu denetimler uluslararası akredite edilmiş, tanımlanmış şu, şu, şu firmalar tarafından yapılacaktır." ve siz de bu sözleşmelerin çoğuna imza atmışsınızdır. Dolayısıyla, arkadaşlar, sakın yanlış anlamayın; "Burada Sayıştay denetimi yoktur." diye çok sıradan bir tarifile bu işin içinden geçemeyiz yani. İşin tabiatı gereği uluslararası akredite edilmiş denetim firmalarının o denetimleri yapması en doğal ve en normaldir. Bunları da tekrar Sayıştayımıza siz Ajans olarak sunup onun denetiminden geçirdikten sonra Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmanızda bence yöntem olarak yanlış olacak zerre misali hiçbir sıkıntı yoktur.

Tabii ki sivil, kamu bir arada bir hizmet veriyor; neticesinde gördük, kesinlikle bu ülkeye faydası var, katkısı var. Faaliyetlerin icrası noktasında eksik kalan, karanlık kalan, gri kalan, gölgede kalan veya üzerine çok gidilmemiş kalemler olabilir. Bu Komisyondaki üyelerimizin her birinin de vazifesi budur. Gerek iller bazında olsun gerek yöntemler bazında olsun, adına ne dersiniz deyin, bizim aklımıza gelen, katkı sağlayacağına inandığımız düşüncelerle katkı verebiliriz; bu çok ama çok normaldir çünkü hayatta değişmeyen tek şey değişimdir.

Sayın Genel Müdürüm "Sorunlar var." diye şey yaptı. Evet, biz buna "sorun" demiyoruz çünkü müşteri memnuniyeti her geçen gün ve her iklimde değişmeye devam ediyor. Amaç müşteri memnuniyetiye biz ona -dedim ya- "sorun" demeyelim, "ihtiyaç" diyelim, "sektörün ihtiyacı" diyelim. Ona göre atak olmak, her zaman aktif olmak ve sıkıntıyı önceden görüp tedbir almak ki bu da bizim Ajansımızın görevleri arasındadır. Yorulacağız, pes etmeyeceğiz çünkü sektörün dünyada kapasitesi belli, dünyanın dört bir yanında bu iş yapılıyor. Allah bize güzel bir coğrafya verdi, bize düşen de bunun kıymetini bilip el birliğiyle, 85 milyonun bu meseleye sahip çıkıp ülkemizin turizmden daha fazla bir gelir elde etmesidir.

Bir Trabzon Milletvekili sıfatıyla konuşuyorum: Coğrafyası yatırım yapmaya, tarım yapmaya çok fazla müsait olmayan bir coğrafyada... Ki biz, Sayın Bakanım ile beraber bunları defaatle konuşuyoruz; bölgemiz için ne yapabiliriz, şehrimiz için ne yapabiliriz? İnanın, şu anda elimizde elle tutulur, gözle görülür bir tek turizm faaliyeti var; biz de onun o coğrafyada... Az önce Diyarbakır'dan ve Siirt'ten havaalanı ulaşımalarıyla ilgili arkadaşlar örnekler verdi. Haklısınız ama inanın bizim sizin gibi ovalarımız yok, sürülerimiz yok yani tek şeyimiz, gelecek olan turistler; onların da nazlanmadan, sıkılmadan Trabzon'u daha fazla ziyaret edip şehrin milli gelirine katkı sağlaması için çalışıyoruz. Belki uçuşlarımızın sayısı da bundandır ama talepler de var.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yeterli değil uçuşlar.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) - Tabii, yetmiyor ama bize biraz pozitif ayrımcılık yapın çünkü bizim başka şeyimiz yok. Denizde hamsimiz, karada turistimiz var.

Beni dinlediğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Başkanım, tamamlayacağım iki dakikada... Trabzon'la ilgili...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Hakikaten Trabzon çok önemli bir ilimiz bizim Karadeniz'de, malumunuz, şu anda dünyanın en çok gündeminde olan da -turizmciler açısından da- söylüyorum, iklim değişikliği. Yani bazı coğrafyalarda özellikle Akdeniz Bölgesi'nde havanın

ısının Karadeniz'deki turizm şansını artıracaktır. Bununla ilgili, muhakkak ki Tanıtma Genel Müdürlüğümüz, Turizm Geliştirme Ajansımız, Bakanlığımız, ilgili valilerimiz, oradaki iş insanları tedbir alacaktır.

Şu küçük bir şeyi anlatmak istiyorum, burayla bitireceğim: Hakikaten, "Turizm önemli, önemli..." deyip üstüne basa basa anlatıyorum. Hakikaten de çok anlayışla karşılanıyorum Mecliste. Sayın Abdullah Gül'le beraber bir heyetle birlikte biz Dubai'ye ve Abu Dabi'ye gittik, ben de o zaman sektör başkanım. Dubai'deki Ticaret Odası Başkanı "Bizim çok petrolümüz var, bizim önemli kaynaklarımız var ama turizmin artışı var; yeraltı kaynaklarının yarın ne olacağı belli değil ama biz turizmden para kazanmak için turizme yatırım yapacağız." diyor. Başka bir şey daha söyleyeyim size: Biliyorsunuz, Suudi Arabistan çok önemli bir bölge oluşturuyor, Dubai turizmini geliştiriyor. Hakikaten, bu ülke, bu coğrafya bizim için çok büyük şans. Doğusuyla, güney doğusuyla, kuzeyiyle, Karadeniz'iyle, Akdeniz'iyle, Ege'siyle lütfen, bu fırsatı değerlendirilelim.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederim.

Şamil Bey, buyurun.

ŞAMİL AYRIM (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Bakan Yardımcım, saygıdeğer bürokratlar, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım; hepinize çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, benden önce konuşan arkadaşlarımın hepsine yürekten teşekkür ediyorum.

Gerçekten, Turizm Geliştirme Ajansının faaliyetlerine baktığımız zaman şunu görmek lazım: Arkadaşlarımızın çoğunun bu Ajansın isabetli bir şekilde kurulduğuna hemfikir olması.

Bakınız, biraz evvel Bakan Yardımcımızın açıklamasında, pandemi, deprem, Ukrayna savaşı, İsrail-Filistin savaşından sonra turizmde 5'inci sıraya gelmişiz ve bu yıl sonu itibarıyla 65 milyon turisti Türkiye ağırlıyor, bu çok önemli bir şey. Onun için, ben emeği geçen, başta Sayın Bakanım olmak üzere, turizmin her kademedeki çalışanlarına yürekten teşekkür ediyorum.

Tabii ki önemli bir sektör, Türkiye'nin gelir kalemlerinde önemli bir yer işgal ediyor ama bu demek değildir ki bu Ajansın sorunlarıyla ilgilenmeyeceğiz, bu Ajansla ilgili eleştirileri objektif bir şekilde düzeltmeyeceğiz.

2019 yılında bu yasa görüşülürken ben de buradaydım, zannediyorum benden başka arkadaş da yoktu, Hüseyin Bey vardı. Hüseyin Bey burada söylediklerini o zaman da söylemişti ama yasa o şekilde çıktı ve neticede Sayıştayın vermiş olduğu bir karar var, onunla ilgili bir düzeltme yapıldı, şu anda da devam eden bir itiraz var; inşallah o da devam ettikten sonra Bakanlığımız gereken düzenlemeyi yapacaktır. Burada önemli olan özellikle turizm sektörünün içinden gelen arkadaşlarımızın değerlendirmeleri çok kıymetli, bütün arkadaşlarımızın kıymetli ama gerçekten sizlerinki çok kıymetli. Ben bir turizmci değilim, ben ulaştırmacıyım; gemi yaptım yıllarca, gemiyi bilirim, gemiyi tamir ederim, o işi bilirim ama turizm sektöründe gemi de var, turizm sektöründe sporcular var, turizm sektöründe uçaklar var. Dolayısıyla, turizm sektöründe -biraz evvel çok değerli Vehbi Bey'in ifade ettiği gibi- 84-85 milyon Türk insanının hepsinin bir katkısı var.

Ben sözlerimi fazla uzatmak istemiyorum ama şunu iyi bilin ki bu Komisyon, gerçekten çok yapıcı bir Komisyon, gerçekten çok değerli. Sayın Bakanıma da teşekkür ediyorum, çok kıymetli yasaları hazırlıyoruz, hepsi de faydalı yasalar ve bizim Komisyonumuzda güzel bir uyum var. Herkes birbirine saygılı. Mahmut Bey, kapağa takılmayalım kardeş ya! Yani kapağın içeriğine takılmayalım onlar düzeltilecek şeyler, önemli olan Urf'a ne gidecek ona bakalım, Trabzon'a ne gidecek? Ben de buradan Iğdır'a selam olsun diyorum eğer gidiyorsa, Ağrı Dağı'nı turizme açalım, Sayın Bakanımıza ilan edin. Bu bizim için çok önemli.

Siirt'in bu yol şeyine ben çok üzülüm açıkçası çünkü Siirt'te havaalanı var, etrafında yolların olmaması enteresan geldi. Yani demek ki değerli milletvekilimin memnuniyeti yeterli kadar değil, Mervan kardeşim, sana düşer o iş de.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Bu bölgenin tamamının sorunu, sadece Siirt için değil yani.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Yirmi iki yıldır bitmeyen çalışma.

MERVAN GÜL (Siirt) - Köylere bile beton asfalt yapıyoruz.

ŞAMİL AYRIM (İstanbul) - Efendim, emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, tek bir cümle söyleyebilir miyim, tek bir cümle? Uzatmayacağım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Şimdi, arkadaşlar, tabii, eleştiriler bizi geliştirir, o amaçla söyledim, başka bir kastım yok. Bir şey daha söyleyeceğim: Sayfa 37'ye bakın, biz gayet rahat... Cumhurbaşkanının genelgesi var, kanunumuz var, bütçe rakamları TL bazında yapılır. Bakın, burada döviz, başta euro var, dolar var, vesairesi var. Yani anladınız mı arkadaşlar? Yani şimdi hesap edin. Bunun hangisini ben nereye sığdırayım değerli arkadaşlarım? Onun için yani sizden istirham ediyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Sayın Bakanım ve Başkanım; teşekkür ediyorum.

Ben bir Plan ve Bütçe Komisyonuna gidip gelmek zorunda kaldım, geri döndüğümde Vehbi Bey sadece Sayıştay raporunu değil, Ajansın faaliyetlerini de burada değerlendirme konusu yapmanın iyi olduğundan bahsediyordu. Ben de Ajans faaliyetleriyle ilgili Sayın Bakanım Genel Kurulda 2 kez kendisine bazı hatırlatmalarda bulunmuştum. 2 soru önergem oldu, birkaç basın açıklamam oldu ama hiçbir geri dönüş alamayınca bugün burayı fırsat bilip Sayın Genel Müdürlüğümüze birkaç konuya özellikle Mersin özelinde dikkat çekmek için buradayım.

Turizm Geliştirme Ajansının gerçekten bütünlüklü bir turizm stratejisi için önemli bir yere oturduğu birtakım tartışmalara rağmen herkes tarafından kabul ediliyor. Ancak “web” sitenizi, yayınlanmış bütün verilerinizi, hatta uygulamanızı da detaylı olarak incelediğimde Mersin’le ilgili olarak bir ihmalkârlık, bir duyarsızlık gördüğümüzü görüyorum. Mersin’i burada size tanıtmak, terciye tere satmak gibi olabilir ama sadece hatırlatmak açısından... Yani 321 kilometre sahiliyle deniz turizmi var, tam on dakikada gidilebilecek kayak alanları var, denizden çıkınca on beş dakika sonra yaylaları var -ki yörük turizmi açısından eşsiz bir deneyim sunuyor- gastronomisi açısından hem Mersin’in hem Tarsus’un hem batı ilçelerinin bambaşka özellikleri var. Adrenalin sporlarından hangisini yapmak isterseniz Mersin’de uygun bir alan var ama Mersin bu tanıtım stratejisinde hak ettiği yeri maalesef bulamıyor. Mesela, yapılan videolardan Mersin’le ilgili bir şey olmadığı gibi örneğin 4 antik kentin tanıtıldığı bir video var, burada Anemurium olabilir. Yani Anemurium bugün benim bildiğim kadarıyla ayakta kalan en büyük varlık antik kentler açısından. Gezilmesi gereken 9 müze var, burada Mersin’in müzelerinden de biri olabilir. Tarihi ve antik kent açısından, inanç turizmi açısından nasıl bir şeye karşılık geldiğini ve âdeta her metrekaresinde çok özel eserler olduğunu söylemeye gerek yok. En basitinden, Uzuncaburç, Anemurium diğer kaleler, Mamure Kalesi, Softa Kalesi her taraf kale yani öyle geçmiş Torosların medeniyetlere ev sahipliği açması açısından.

Şimdi bu konuda Sayın Bakanım sizin de dikkatinizi çekmek istiyorum. 2 kere Türk Hava Yollarıyla ilgili soru önergesi verdim. Gelen cevap şu: “Şirketimiz ilgili mevzuata uygun faaliyet göstermektedir.” Yani sizin mutlaka onlar üzerinde bir hatıranız var. Yani bir milletvekiline böyle bir cevap verilebilir mi? Mesele sorduğum bir soru şuydu: THY Planet eğlence sisteminde 41 ilin videosu var Sayın Bakanım, 4 tane de ilçenin videosu var ama Mersin ve 13 ilçesinin bir tane videosu yok. Bir sürü de yerimiz var. Her ile bir sayfa açtığınız için orada hemen Mersin geliyor, problem yok ama genel tanıtım stratejiniz açısından söylüyorum. Şimdi, TGA’ya bakınca ben şunu görüyorum: Kapadokya-Efes-Antalya. Şanlıurfa’dan ötesi yok, Mardin yok, Batman yok, Siirt yok. Ha, bunları kesinlikle eleştirmiyorum, “eleştirmiyorum” derken eleştiriyorum ama dikkatinizi çekmek üzere eleştiriyorum. Yani derdimiz ekmek yemek, derdiğimiz gelecek yılki sunumda bu illerin burada görünmesini sağlamak.

Kültür yolu festivalleri de sizin “web” sitenizde övünçle anlatılıyor. Gerçekten konserler kısmıyla ilgili eleştirilerimiz olabilir ama mantalite olarak doğru bir iştir kültür yolu. Peki, Türkiye’nin en çok vergi ödeyen 6’ncı ili, en uzun sahiline sahip olan şehri, tarımda en yaygın 3’üncü gayrisafi millî hasılda üretim yapan şehri ve her zaman, her anlamda çok özel bir yere sahip olan Mersin ilk üç yıl içinde olmadık, gelecek yıl içinde olabilecek miyiz? Bir de strateji olarak başladığınız illeri sürdürüyorsunuz. Acaba o yıl başka bir yere gitmek başka bir strateji olarak tartışılabilir mi? Yani üç yıl üst üste Diyarbakır yerine, Diyarbakır-Mardin-Siirt üçgeninde bir hat oluşturmak; iki yıl üst üste Adana yerine, Adana-Mersin efendim, komşu illerden birini katarak bir hat oluşturmak şeklinde. Bunları da sizin takdirlerinize sunmuş olayım.

Mersin turizmi gerçekten çok inanılmaz bakır bir yerde duruyor. Son olarak Sayın Bakanım, havalimanımız 13’üncü yılında bitmiş olsa da müteşekkirimiz.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Ya teşekkür edin, Allah’ınızı severseniz teşekkür edin, dört başı mamur bir havalimanı yaptık.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Müteşekkirimiz, hiç sorun yok. Dış hat sefer sayısının artırılmasıyla...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Tamam, yolcu olursa artırılır.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Olur efendim, sefer koyarsanız olur. İç hat sefer sayısının artması çok önemli. Şimdi, düşünün, adam Erzurum’da eksi 10 derecede, bir buçuk saat sonra, bir saat sonra Mersin’e artı 15 dereceye gelebilir. Aynı şeyi Trabzon’la, Konya’yla, Çorlu’yla, Urfa’yla ve daha birçok yere karşı... Van’la ilgili bir şey var, Diyarbakır’la vesaire. Bütün bunlar yapılabilir. Bu konularda dikkatinizi istirham ediyoruz. Bu Trabzon örneği hep karşımıza çıkıyor.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Trabzon’un yolu yeterli değil.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - İzninizle bitiriyorum. Efendim, izninizle biz Trabzon’a sefer sayısına itiraz etmiyoruz. Biz, örneğin Batman’ın ya da Diyarbakır’ın sefer sayısının azlığını hatırlatınca bir de bu, fiyatlara da yansıyor.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Bak, fiyatların hepsi standart.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Değil.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Standart.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Vallahi değil.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Onun kendi bir usulü var. Senin otelde doluluk oranlarına göre nasıl bir fiyatlandırma oluyorsa benzer bir uygulama var.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Çok yolcu olması suç mu?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayıyı artırırsanız fiyat düşer Sayın Başkanım, sefer sayısını artırın.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Sayın Bakanım, bir istirhamım var, bunu hiç tartışmaya niyetim yok. AJet’e giriniz; Elâzığ’ı, Mardin’i, Batman’ı seçiniz.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Ya komşu iller arasında böyle bir tartışma her yerde var.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Sayın Bakanım, aynı günden rezervasyon bakınız, bizde 4 bin öbür tarafta 1.200. Tamam, mantaliteyi biliyorum, yolcu arttıkça fiyat artıyor ama çok yolcu uçurmakla suç işlemediğimiz gibi sefer sayısı artarsa bu da dengelenir. Dolayısıyla, bu konulara dikkatinizi çekmek istedim.

Teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - İnşallah.

Ben teşekkür ederim, sağ olun.

Buyurun Nadir Bey.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, çok saygıdeğer milletvekillerim; burada sayın vekillerimizin yaptığı değerlendirmeler, açıklamalar ve katkılar için öncelikle yürekten teşekkürlerimi sunuyorum. Tabii, bunların her biri bizim için son derece kıymetli, değerli.

Öncelikle tabii bu Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının önemi, konumu, “Niye var?”ı da birkaç cümleyle ben tekrar açıklamak istiyorum. Bugün dünyada turizm dediğimiz olay dünya ölçeğinde yapılan, tüm dünyanın sizin müşteriniz olduğu, tüm dünyanın rakibiniz olduğu çok yoğun, çok güçlü bir rekabetin yaşandığı bir dünya. Dolayısıyla, böyle bir durumda çok hızlı karar alabilen, sektörünüzün Türkiye olarak tüm birikiminizin orada olduğu bir kurumla ancak burada faaliyette bulunabilirsiniz. Dolayısıyla, biz kamunun ve sektörün seçimle geldiği objektif ve kamuoyu denetiminin son derece keskin ve Türkiye’nin her yerinden temsilcilerinin olduğu, kararların onların oluruyla alındığı bir yapıdan bahsediyoruz. Dediğim gibi turizm, her gün değişebilen, her gün şartlara göre avantajlar, dezavantajlar getirebilen bir durum. Az önce de ifade edildiği gibi pandemi sürecindeki bir konjonktürde yapacağınız çalışma, tanıtım veya faaliyet ile doğal bir zamanda veya savaşın olduğu bir zamandaki durum bir değil. Dolayısıyla, bizim turizm sektörünün o öngörülebilirlikte olmaması gayet normal. Şartlara, duruma göre bazen olağanüstü faaliyetlerde, olağanüstü harcamalarda bulunabilirsiniz, bazen daha sakin olmanız gerekebilir; şartlar, konum, savaş, fırsatlar, dezavantajlar bütün bunların değerlendirilerek yapılabildiği bir esnek, elastik; kamu ve sektörün Türkiye olarak tüm birikimli olduğu bir kurum ihtiyacı vardı. Gelişen dünya da bunun farkında olarak bu ajansları kamusal yapılarla beraber kurmuştu. Dolayısıyla, biz bu ihtiyaçtan yola çıkarak yüce Meclisimizin takdiriyle kurulmuş bir yapı ve bunun ne kadar isabetli olduğu da süreç içerisinde, bu beş yıllık kısa süre içerisinde hepsi görüldü. Bu Ajansımız olmasaydı elimizde pandemide en az küçülen, pandemi sonrasında en hızlı büyüyen, 30 milyarlık turizm gelirlerini çok kısa zamanda 60 milyara taşıyan bir ülke konumunda olamazdık. Hatta tam tersine maalesef ki kamu kurumu olduğunuz için yaptığınız bir ihale nedeniyle, bir ay sonra, üç ay sonra çıkan pandemiye rağmen o uluslararası milyon dolarlık ihaleleri yapmak zorunda olduğunuz bir yapıda olabilirdiniz. Dolayısıyla, böyle esnek, zamana, şartlara göre anında tavır alabilen bir kuruma ihtiyacımız vardı, dünyada da bunun örnekleri vardı. Dolayısıyla böyle bir kurumun olması Türkiye’nin turizmi açısından son derece önemliydi.

Burada sayın vekillerimiz, özellikle Sayıştay meselesinin altını çize çize söylediler, kanun yapılırken de söylendi. Az önceki söylediğim gibi sıradan bir kamu kuruluşu değil bu, çok farklı, nevi şahsına münhasır Türk kamu sisteminde de çok görülmeyen bir yapı. Dolayısıyla çok hızlı kararlar alabilen, anında bunu uygulamaya geçirebilen bir kurum olduğu için bizim kamu ihale mevzuatından, denetim mevzuatının kendine özel şartlarından dolayı olması gerekliliği vardı. İfade ettiğim gibi Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini çok hızlı bir şekilde değerlendirilerek tüm hukukçularımızla, yüksek yargı mensuplarıyla, Adalet Bakanlığımızla konuşularak bunlar yerine getirildi. Az önce -teşekkür ediyorum ben kendisine- sayın milletvekilimizin de ifade ettiği gibi zaten bu öyle bir yapı ki işte, 15 üyesinin özel sektör temsilcisi olduğu, seçimle geldiği, bölgelerinden geldiği, her bir harcamasının hem kamuoyu denetimi açısından hem de şeffaflık açısından son derece uygun olduğu için zaten öyle bir yönetimde sıra dışı bir veya şeffaflık dışı bir harcama, bir çalışma yapmanız mümkün değil. Kaldı ki bu değişiklikten sonra da Sayıştayımız bağımsız denetim raporunun da dışında Türkiye Turizm Tanıtma ve Geliştirme Ajansına gelerek oradaki her türlü bilgi ve belgeye de bakarak -ki 2023’ten sonraki değişiklikten sonra bu çalışmaları da yaptı, bu önünüze sunulan raporda da muhtemelen onun yansımalarını yapmıştır Sayıştayımız- yerinde gelip kuruma girip istediği bilgiye, belgeye de bakabilmekte. Ayrıca, zaten biz bundan da yüksünmüyoruz. Dediğim gibi zaten yapısı gereği çok şeffaf bir kuruluş. O rakamlarla ilgili sayın vekilimizin söylediği gibi bu zaten daha önceki komisyonlarda da gündeme geldi. Burası bir hizmet veren, Türkiye’nin tanıtımını yapan bir kurum, kâr veya zarar gibi bir faaliyeti yok. Bağımsız denetim raporu tabii, kendi literatürüne göre bunları yazmış olabilir ama geliri belli işte, son yıl itibarıyla yüzde 50 küsurunu, yüzde 55’e yakınıni özel sektör fonundan, turizm sektöründen gelen paylar, diğeri kamudan olmak üzere oluşan bir bütçesi var. Kamunun bütçesi bu krizli dönemlerde biz maliyeden ve kamudan aldığımız desteklerle olması gerektiğinden daha fazla yaptık kriz dönemlerinde ama sonuçta büyük bir kısmı sektörün gelirlerinden oluşan bir yapı. Dolayısıyla bunun bir kâr zarar gibi bir şeyi yok, gelirine göre Türkiye’nin tanıtımını yapan bir kuruluş.

Sayın vekilim de çok iyi bileceklerdir, Türkiye’nin tanıtımlarının yoğun olduğu sezon sonuna doğru, yıl sonuna doğru belki harcamalar çok yüksek olur veya bir kriz ortamı olur, oraya çok daha fazla yüklenmeniz gerekir. Dolayısıyla o tür oynamaların çok rahatlıkla olabileceği, çok doğal olduğu bir yapı. Dolayısıyla, bu kâr zarar veya işte, belli zamanlarda yüksek harcamalar, belli zamanlarda daha düşük harcamalar hep o sektörün dinamiğine, sektörün ihtiyaçlarına, o dünya konjonktürüne bağlı olarak yapılan harcamalar olduğu için bunların böyle olması gayet doğal. İşte, sayın vekilim söyledi: “Niye böyle bir kuruma ihtiyaç var?” İşte, o tür durumlarda hızlı hareket edebilmek için. Klasik bir ihaleyle aylar süren bir tanıtım şeyini yapmak, az önce de ifade ettiğim gibi, savaşın olduğu bir yerde insanların seyahat etme imkânının olmadığı bir yerde siz aylar öncesinden bir ihale yapıp orada reklam yapmak veyahut da reklamdaki vazgeçtiğinizde belli bir tazminat ödemek zorunda kalabilirsiniz ama elinizin altında böyle bir kurum olduğu zaman hiç bunlara ihtiyaç yok, anında karar verip anında uygulamaya geçip anında vazgeçebileceğimiz gibi imkânlar ve durumlar var. Dolayısıyla, böyle bir esnek yapıya son derece ihtiyacımız var. Zaten dediğim gibi, yapının kendisi şeffaf olmak zorunda, sektörün her tarafından, ülkenin her bölgesinden seçimle gelmiş ve kendi gelirleriyle katkıda bulunan kurullar oradaki her bir gider için ona göre harcamalar yapacaktır.

Tabii, Genel Müdürümüz değişti, yeni, sekiz aylık bir süreç vardı, orada tabii, kendi özel durumlarından dolayı kendisi ayrılmak durumunda kaldı, biz görevden almadık. Öyle olunca, böyle bir süreç oldu, o da bir insanlık şeyi, antrparantez onu da ifade etmiş olalım.

Sayın vekilim “İletişim kanalları, TV reklamları neye göre yapılıyor?” dedi. Bizim harcamaların çok çok büyük kısmı yurt dışı ve yurt dışı kanallar. Türkiye’den başka kanallar da yoktur, varsa onlar yurt dışına dair özel bir şey yaptığı için. Biz yani tutup da şurada şunu yapalım, burada bunu yapalım değil, zaten Türkiye Turizm Geliştirme Ajansının bütçesinin çok çok büyük kısmı yurt dışına ait, yurt dışı

harcamalarına aittir ve dolayısıyla CNN gibi... İşte, gördünüz, Harris ile Trump bir televizyon tartışmasında konuşma yaparken pat, Türkiye reklamı girdi araya, yabancı bir kanalda girdi. Dolayısıyla biz çok etkili olabilecek şekilde, profesyonel, çok güçlü bir ekiple bu çalışmalarını yaparak sonuçlarını değerlendiriyoruz.

“Kanaat önderleri” dediniz. Kanaat önderlerinden kastımız şu: Biz -az önce de Genel Müdürümüz açıkladı- sporcu, sanatçı, gazeteci, işte, sosyal medyada çok fazla takipçisinin olduğu önemli kişileri Türkiye’ye davet ediyoruz -tur operatörleri Türkiye’ye çalışan- ve bulundukları, geldikleri ülkede de sosyal paylaşımlarında, makalelerinde, çıktığı televizyon programlarında Türkiye’yi anlatmaları karşılığında... Onlara bir para vermiyoruz, sadece Türkiye’de misafir edip Türkiye’nin turizm imkânlarını görmelerini sağlıyoruz ki biz bunları da sıkı bir şekilde döndükten sonra nerede, ne yapmışlar, ne yayınlar yapmışlar, Türkiye’ye ne kadar katkısı olmuş, onların bütün değerlendirmeleri yapılarak yönetim kurulunda bütün detaylarla, ince eleyip sık dokunarak hangilerinin nasıl geleceğine dair bir süreç yapıyoruz ve biz bunun Türkiye’nin tanıtılması açısından son derece faydalı ve doğru olduğunu görüyoruz. Bu gelen sosyal medya fenomenleri veya kanaat önderlerinin...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Onlar kanaat önderi değil, o dediğinizin adı kanaat önderi değil.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Yani tabir öyle olabilir ama sonuçta bizim buradaki yaptığımız bu.

Türkiye’de ağırlamalarla ve bunlarla ilgili çok ciddi avantajlar, faydalar, katkılar görüyoruz. Tabii, burada milletvekillerimiz kendi illeriyle ilgili haklı olarak durumları, konuları söylediler ama bizim için Türkiye’nin her bir ili son derece kıymetli ama Türkiye’nin kültürel, turizm değerleri, var olan kapasite ve buna yönelik olarak, gelişmeye yönelik olarak ne varsa çalışmalarımızı ona yönelerek yürütüyoruz ama burada şöyle bir şey var: Tabii, orada en büyük yükümlülük, sorumluluk da kendi illerimize düşüyor. Biraz önce Genel Müdürümüzün de ifade ettiği gibi, bizim il tanıtım programlarımız var. İl tanıtım kurulları da valilerimizin başkanlığında, oradaki belediye başkanlarımız, tüm turizm sektörü, turizmle ilgili kalkınma ajansından basına kadar ve Bakanlığımızın Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının da koordinasyonu ve yönlendirmesi dâhilinde illerde il tanıtım kurulları var. İl tanıtım kurulları o ilin turizm açısından ne tür stratejisi olması lazım, nelerin tanıtılması lazım, nelerin ön plana çıkması lazım, tamamen onlar inisiyatifle yürüdüğü için ki biz onları da 81 il içerisinde il tanıtım kurullarının hangileri daha iyi performansla çalışıyor, hangileri daha iyi duruma gelmişler, nedir, onların da tabii, takiplerini, değerlendirmelerini yaparak gerekli uyarıları yapıyoruz. Dolayısıyla burada asıl iş o ilimizin kendi dinamiklerine kalıyor; turizm açısından, turizm perspektifi açısından bakıyoruz. Dolayısıyla orada da durum bu.

Özel projeleri söyledi Sayın Vekilimiz. Özel projeler şöyle ki az önce de ifade ettiğim gibi, bildiğiniz gibi, dünyanın en büyük tur operatörlerinden FTI bu sene battı; bu tür, işte, Thomas Cook olayı geçmişte oldu veya yaşanan duruma göre, o piyasaya göre acil bir proje geliştirmek gerekiyor. Oranın tur operatörüyle çalışmak, ortak reklam yapmak gerekiyor, yoğunluklu olarak onlar “özel projeler” dedikimiz. Ayrıca da etkinlik yapmak adına bazı sonuç alabilecek şeylerle ilgili, sanatsal... Daha onlar faaliyete geçmedi ama onlarla ilgili çalışmalarımız var. Bizim en büyük, güçlü projelerimizden, Türkiye marka olması ve Türkiye’nin tanıtımı açısından da ve sanat yönünün ve kültürel değerlerin öne çıkması açısından kültür yolu festivalleri son derece önemli, son derece kıymet veriyoruz ama kültür yolu festivallerinin tüm kaynağını biz Bakanlık olarak merkezden sağlıyoruz, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının oraya kaynağı yok. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının şöyle bir katkısı var: Buranın daha fazla tanıtılması, bilinmesiyle ilgili, yönlendirilmesiyle ilgili, o teknik kapasitesiyle, birikimiyle ilgili teknik desteği var, yoksa maddi anlamda bir Türkiye Kültür Yolu Festivali’ne bir katkısı yok Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının; tamamı Bakanlığımızın kaynaklarıyla gerçekleştirilmekte.

Ben ajansa niye ihtiyaç olduğunu, Bakanlığın niye bunu yapamadığını az önce kısmen açıkladım. Dediğim gibi, turizm sektörü çok canlı, dinamik ve tüm dünya ölçeğinde yapıldığı, tüm dünyanın rakip olduğu, tüm dünyanın müşterisi olduğu bir ortam olduğu için kamu kurallarıyla, kamu yapılarıyla bununla mücadele etmek mümkün değil ama kamunun yönlendirmesiyle, kamunun şemsiyesi altında böyle bir esnek yapıyla yapmak daha uygun, daha doğru. Gelişmiş tüm dünya da bunu böyle yaptığı için bu şekilde bu süreci yürüttük.

Tabii, ajans kurulduğunda daha küçük, daha spesifik bir yapısı vardı. Turizm kompleks olduğu için, daha gelişen bir yapı olduğu için, doğal olarak daha nitelikli personele de ihtiyacımız olduğu için Sayın Vekilim, personel sayımız artmakta. Personel sayısı artınca da doğal olarak giderleri artırmakta ama bizim zaten kanunda bir maddemiz de var, hiçbir zaman personel giderleri toplam bütçenin yüzde 10’unu geçemez. Gerçi şu anda da zaten daha onun çok çok altındayız, yüzde 1 küsur olması lazım. Dolayısıyla yapı büyüdükçe Türkiye’nin bu doğal rekabet koşullarında turizmde daha güçlü olması için, daha uzman personellere, yapay zekâdan, günümüz teknolojilerinden ve günümüzün tüm imkânlarından ça faydalanılması ihtiyacından dolayı personel bundan sonra daha da artacaktır; doğal olarak da personel giderleri buna yönelik yükselecektir ve bizim buradaki çalışanlar İş Yasası’na tabi, kamu kurumuna göre değil; çok nitelikli, çok üst düzey belki olmamasının alternatif maliyetinin çok yüksek olduğu konumlarda mecburen piyasa koşullarında elemanları, işte, bir bilgisayar uzmanından tutun, mühendisine, yazılımcıya kadar çok üst düzey nitelikli personele ihtiyacımız olduğu için de tabii, personel gideri de ona göre doğal olarak belli bir durum almakta.

Etki değerlendirilmesiyle ilgili, tabii, tüm vekillerimiz ifade ettiler, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının yapmış olduğu her bir faaliyetin, her bir çalışmanın sonrasında uzman personelimiz onun geri dönüş etkisini, yaptığımız faaliyetin sonuçları ne olmuş, nelere mal olmuş, nelere ihtiyaç var, daha üstte ne olabilir, çok detaylı raporları teknoloji desteğiyle de hazırlanıp bunlar yönetim kurulu toplantılarında -ve sizin de katıldığınız gibi Sayın Vekilim, Danışma Meclisi üyesiydiniz geçmişte- oralarda detaylıca değerlendirilerek oradaki önerilere göre bunlar yapılmakta. Dolayısıyla biz yaptığımız reklamın karşılığı ne olmuş, getirdiğimiz misafirin karşılığında ne yapılmış, yaptığımız reklam sonrası nelere yol açmış, bütün bunların etki değerlendirilmesi yapılarak bunlar yapılıyor. Gerçekten son derece uzman, profesyonel, gelişmiş bir yapıya ve kuruma ihtiyaç var. Kurum düzeyine gelmiş durumda Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı. Dolayısıyla biz bu anlamda son derece övünebileceğimiz, işte, biraz önce de somut rakamlarla ifade ettiğimiz bir gelişme sağlamış durumdayız.

Hüseyin Vekilim, haklısınız, Sayın Bakanımız 2018’de 75 milyar doları ifade etmişti, biz de bunun arkasındaydık, doğru söylüyorsunuz ama işte, biz bugün de 100 milyar dolar diyoruz ama turizm sektörü öyle bir şey ki, bizden daha iyi biliyorsunuz, o Sayın Bakanımız bunu söylediğinde koskoca dünyanın, her sektörün çok büyük krizler yaşadığı bir pandemi, dünyanın bir buçuk yıl kapalı olduğu bir ortam, dünya turizm pastasının yüzde 88 küçüldüğü bir durum yoktu. Biz bugün 100 milyar diyoruz ama Allah korusun, hiç istemediğimiz bir durum gelirse elbette bunlar uzayabilir. Dolayısıyla buna rağmen, daha dünya 2019 pandemi öncesi rakamlarına daha yeni gelmişken bizim pandemi öncesi rakamlarının çok üstüne çıkmamız burada başarıyı gösteriyor. 75 milyar dolara ulaşamadık ama onun çok somut, net, anlaşılabilir bir gerekçesi var.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Fazla eleştirmiyoruz Sayın Bakanım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Yo, yo, ben şey olarak söylüyorum.

Burada sayın vekillerimizin -ben kendilerine tekrar teşekkür ediyorum- değerlendirmeleri, açıklamaları bizim için son derece önemliydi. Ben not alıp hemen hemen hepsine genel olarak cevap verdiğimi düşünüyorum ama ilave bir şey varsa...

Sayın Vekilim, harcamaların detaylarını sundunuz, hepsi var burada, ben size vakit almamak adına anlatırım, zaten hangi anlamda nereye ne harcanmış, hepsi var. Az önce de söylediğim gibi Vekilim, “harcamalar” derken işte, “Dijitalde birden artıyor, TV birden düşüyor.” filan diyorsunuz. Az önce de söylediğim gibi, o anın ihtiyaçları, o piyasanın durumu, o canlı dinamikler, hangisi daha ön plana çıkmış, bütün bunların etki değerlendirmesi yapılarak bunlar yapılıyor. Dolayısıyla bunun öngörülebilir veya birden o tür sıçramaların, o tür oynaklıkların olması son derece önemli ve bunu yapabilecek bir esneklikte olmamız da bizim başarımızın bir başka şeyi.

Ben tekrar sayın vekillerimize değerlendirmeleri için, açıklamaları için çok teşekkür ediyorum. Tabii, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansında ne zaman isterlerse daha detaylı... Hem İstanbul’da bizim Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansımız davet edip orada çok detaylı olarak kendilerine sunum yapabiliriz, soracakları her türlü soruya cevap verebiliriz, bunu Ankara’da Bakanlığımızca da yapabiliriz. Bizim, her zaman sayın vekillerimizin yönlendirmelerini, kafalarındaki soru işaretlerini cevaplandırmaya tekrar hazır olduğumuzu ifade ederim.

Saygılar sunarım.

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Bakan Yardımcım, teşekkür ederiz verdiğiniz cevaplar için.

Yalnız, etki değerlemesiyle alakalı da cevap verdiniz. Bunu kamuoyuyla paylaşmanızda ne gibi bir sakınca olabilir, etki değerlemelerini? Yani verimliliğini, harcadığınız paraların nasıl etki gösterdiği kamuoyuyla da şeffaf bir şekilde paylaşılabilir diye düşünüyorum yani.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Vekilim, çok haklısınız, biz bunu yapıyoruz zaten ama tabii, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı 85 milyon insanımızın ne kadar yakın takibinde, bu ne kadar biliniyor, belki daha fazla yapılması lazım, hak veriyorum ama biz bir, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı ve Bakanlığımızın “web” sitesinden bunların hepsini haberdar ediyoruz. Artı, üç ayda bir gerçekleştirmelerde bir basın toplantısıyla, bizzat Bakanımızın şeyinde tüm basın mensuplarını davet ederek burada soruları da alarak bunların değerlendirmelerini, açıklamalarını yapıyoruz. Yine, 18 Yönetim Kurulu üyelerimizin her biri, özellikle de bölge temsilcileri, gittikleri bölgelerde yaptıkları faaliyetleri, bunları anlatmaya çalışıyorlar güçleri oranında. Haklısınız, biz bunları yapmaya çalışıyoruz, bundan da hiç gocunmuyoruz, daha da fazla yapmamız lazım ama demek ki kamuoyunun her kesimine ulaşamıyoruz ki bunu daha güçlü yapma, daha fazla yapma ihtiyacı var.

Teşekkür ediyoruz.

AYKUT KAYA (Antalya) - Ben de teşekkür ediyorum cevabınız için.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Sururi Bey, toparlayalım.

Buyurun.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sevgili Bakan Yardımcım, ekibinize de size de teşekkür ederim, çok güzel cevaplar aldık.

Öncelikle, kış turizmiyle ilgili birkaç sorum olacak. Kış turizmiyle ilgili neler yapacağız ya da Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı olarak? Çok ortada kaldığımız bir yer var biliyorsunuz, sağlık turizmi. Yani Sağlık Bakanlığında mı, Turizm Bakanlığında mı, burada çok arada kalıyoruz. Bir de Yunus Emre Enstitüsünün bu tanıtım faaliyetlerinde kaynak aktarımıyla ilgili yine tanıtımdan mı kullanıyorsunuz yoksa buradan mı kullanıyorsunuz, onu sormak isterim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Çok teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Tabii, açıklamalarınız, sektörü de yakından bildiğiniz için çok noktasal şeylerle ifade ediyorsunuz. Tabii, kış turizmi, sağlık turizmi gerçekten son derece önemli, biz de çok önemsiyoruz. Sunumda Sayın Genel Müdürümüzün de ifade ettiği gibi, biz 2 hususu çok fazla önemsiyoruz; bir, tüm dünya bizim için pazar, Türk Hava Yollarının uçtuğu 300 küsur destinasyonun her biri bizim için pazar. Biz bunlara yönelik olarak pazar çeşitliliği, kriz zamanlarında da krizden en az etkilenmek adına Çin’den Amerika’ya... İşte, sonra son yıllarda bakıyorsunuz, Amerika’dan, Çin’den Türkiye’ye gelişler çok ciddi arttı. Bizim için dünyanın her bir köşesi, özellikle Türk Hava Yollarının ulaştığı her bir bölge özel pazar. Dolayısıyla biz pazarlama anlamında çeşitliliğe, yine Türkiye’de de ürün çeşitliliğini ve zenginliğine son derece önem veriyoruz. Dolayısıyla Türkiye’nin kongre turizminden kış turizmine, sağlık turizminden yayla turizmine, kültür turizmden gastronomiye, turizm adına söylenebilecek ne ürün varsa hepsine fazlasıyla sahibiz. Dediğiniz gibi, yer altı zenginliklerimiz fazla yok ama bu anlamda, turizm anlamında doğal zenginlikler... Dünyanın cennet ülkesinde yaşıyoruz, çok zengin bir potansiyele sahibiz. Biz bunun her

birinin bir çeşitlilik yaparak ihtiyaca göre ve talebe göre de bunların her biriyle ilgili özel çalışmalar yapıyoruz. Yunus Emrenin kendi bütçesi var, çalışmalarını kendi bütçesinden yapıyor, merkezî bütçeden yapıyor, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'yla bir ilgisi yok.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sporla ilgili, bir de gastronomi...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Hepsini, hepsini yapıyoruz zaten.

Bir ifadede daha bulunmak istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Gastronomi, kültür turizmi falan da ifade edildi. Tabii, Türkiye aynı zamanda kültürel zenginlikler açısından dünyanın en zengin ülkelerinden biri; insanoğlunun yeryüzündeki macerası bu topraklarda başladı malumunuz olduğu üzere. Son yıllarda da 2000'li yıllarda, Sayın Çorabatır vekilimiz çok iyi bilir, deniz-kum-güneş saikiyle dünyada seyahat edenlerin oranı yüzde 50'ler seviyesindeyken kültür-inanç-gastronomi saikiyle seyahat edenler yüzde 7'ler civarındaydı. Artık bu yirmi yıllık süreçte bu amaçla seyahat edenlerin oranı hızla arttı ve bugün yüzde 30'ları geçti, yüzde 40'lara dayanmakta, dolayısıyla bu pazar büyümekte. Dünyada seyahat eden 2 milyar insanın yaklaşık 700 milyonu kültür-inanç-gastronomi saikiyle seyahat ediyor. Bu anlamda da başta Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgelerimiz olmak üzere, işte, Batı Karadeniz, Ege'nin iç kısımları, buralarda olağanüstü imkânlarımız, fırsatlarımız var; Kapadokya, Safranbolu. Özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Mezopotamya insanlık tarihi açısından da en eski yerleşim bölgesi olduğu için dünyanın en önemli kültürel varlıkları burada. İşte, başta dinimiz olmak üzere, Hristiyanlık ve Yahudiliğin önemli inanç merkezleri bu bölgede. Zaten mutfagını söylememe gerek yok, dünyanın en zengin mutfağı yine bu bölgede. Dolayısıyla bu artan talebe bağlı olarak bu bölgemiz ki çok şükür, terörle ilgili de herhangi bir sıkıntı kalmadı, bölgemiz son derece güvenli hâle geldi. Ben Güneydoğu Anadolu Bölgemiz başta olmak üzere, kültür, inanç ve gastronomi turizm payımızın her geçen yıl artarak, bu bölgenin bir turizm cazibe ve dünyanın bu anlamda en önemli destinasyonlarından biri olması yönünde çalışmalarımız var, bunu umut ediyoruz ama tabii, zamana da ihtiyacımız var. Maalesef ki 6 Şubat depremi de bu amaca biraz zarar verdi, öteledi süreci ama inşallah, bu gelişim sağlandıkça da başta bu bölgemiz olmak üzere Türkiye, kültür, inanç ve gastronomi açısından da bu konularda daha fazla avantaj sağlayacaktır.

Saygılar sunuyorum efendim.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Sayın Başkan...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun Hüseyin Bey.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Demin Bakan Yardımcım 75 milyardan bahsetti; evet, doğru. Turizmin içinden gelen biri olarak zaten bunun üzerine gelmememizin nedeni corona ve deprem.

Ben gerçekten bütün milletvekillerinin önünde size teşekkür ediyorum. Başarılı bir Bakan Yardımcıyınız. On yıldan beri takip ediyoruz. Turizm konusunda da Türkiye'yi gerçekten iyi bir yere götüreceği inancımı taşıyoruz. İnşallah, bizim dönemimizde de 150 milyar doları buluruz diye düşünüyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - İnşallah.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Mustafa Bey, sizinle beraber bitirelim.

Buyurun.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Peki, Sayın Başkanım.

Çok teşekkür ederim.

Ben de Sayın Bakanımı Bakan Yardımcılığından önce bürokrasiden tanıyorum. Aynı duyguları paylaşıyorum.

Şimdi, bir şeyi merak ediyorum: Siz, bu dijital verilerin analizi yapıyorsunuz ve günde yaklaşık 1 milyon veriyi analiz ediyorsunuz; mesela, bunların içerisinde Expedia'yla, Tripadvisor'la ve Booking'le gelen misafirlerimiz bulundukları mekân, aldıkları hizmetle ilgili bir şikâyetleri söz konusu olduğunda oradan yakalayıp gerekli çalışmaları yapıyor musunuz?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Vekili, çok teşekkür ediyorum.

Dediğiniz gibi, turizm dünyası çok geniş olduğu için, dijital medya ve bilgiye ulaşmak da dünyamızda çok yaygın olduğu için biz, yapay zekâyı da kullanarak, bilgi teknolojisinin gelmiş olduğu tüm imkânları da kullanarak turizmle ilgili dünyada ve Türkiye'yi ilgilendirecek her ne varsa hepsini çok yakından takip ediyoruz. Oradaki etkileşimleri, nereye gideceğini o anlamda çok güçlü bir şekilde değerlendirerek sonuçlarını alıyoruz. Ben konunun açıklığa açısından bu çalışmaları bizzat yürüten Tanıtma Genel Müdürlüğümüz olduğu için daha detaylı bilgi vermesini isterim, isterseniz Timuçin Bey'e söz verelim, daha detaylı bir açıklama yapsın.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TANITMA GENEL MÜDÜRÜ TİMÜÇİN GÜLER - Bu konuyla ilgili olarak öncelikle zaten geliştirdiğimiz sisteme biz dört yıl önce başladık, iki yıl sürdü bunun geliştirilmesi. Tabii, yapay zekâ her gün geliştiği için sürekli yeni taktikler ve teknikler ekleniyor. Özellikle bu sistemin temel kaynağı bilgileri toplaması, analiz etmesi ve buna göre proaktif bir pazarlama stratejisi ve engel olma noktalarında bazı şeyleri yapması açısından... Son iki yıldır yoğun olarak müşteri memnuniyeti konusunu aslında arka plandan takip ediyoruz hem marka açısından hem de tesisler açısından. Burada birtakım olumsuzluklar tespit edildiği anda direkt o olumsuzluğun konusu olmasa da sahada bununla ilgili olarak denetimleri başlattırıyoruz. Yani çünkü her olumsuz noktanın incelenip araştırılması gerekiyor, bazen altı tam dolu olmayabilir.

Bu noktada, müşteri memnuniyeti, gelen, gidenler, dünyadaki algımız, bize nasıl bakılıyor ve ülke bazlı bütün reklam stratejisi -biraz önce Sayın Bakanımın dediği gibi- bu şekilde de değişiyor. Bizim bütün o dijital reklam stratejilerimiz çok dinamik. Bir yerlerde algı değiştiği zaman artık eskisi gibi “Ben böyle değilim.” işe yaramıyor, yeni şeylerle beraber aktif kullanıyoruz.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Peki, teşekkür ediyoruz.

“Bacasız sanayi” dediğimiz ülkemizin lokomotif sektörü turizmle ilgili, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı’yla ilgili değerli bilgilerimiz Bakanlık sunumlarıyla birlikte gündemimizdeydi bugün. Kendilerine görüşleri, çalışmalarından dolayı teşekkür ediyoruz, başarılarının devamını diliyoruz.

Sayın Komisyon üyelerimize de katkılarından, eleştirilerinden, tavsiyelerinden dolayı çok teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuz büyük ihtimalle haftaya bir çalışma yapacaktır, onun da gerekli bilgilendirmelerini yakın bir zamanda sizlere vereceğiz.

Toplantımız burada sona ermiştir.

Teşekkür ederim hepinize.

Kapanma Saati: 16.19